

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

MODERN AND CONTEMPORARY HISTORY
AND HISTORY OF ART

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2018-2019

ΑΘΗΝΑ 2018

Επιμέλεια Οδηγού Σπουδών

Αναπλ. Καθηγήτρια Μαρία Δ. Ευθυμίου, Διευθύντρια ΠΜΣ
Αναπλ. Καθηγητής Δημήτρης Παυλόπουλος
Χριστίνα Κούκου
Απόστολος Ζαφειρόπουλος

Πληροφορίες/Επικοινωνία

Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Φιλοσοφική Σχολή
Γραφείο 404
Αρ. τηλ: 210 7277319, 210 7277887
Ηλ. διεύθυνση: PMS-Hist-Arch@arch.uoa.gr
Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου
Τ.Κ. 15784 ΑΘΗΝΑ

Εμπροσθόφυλλο - οπισθόφυλλο

Κωστή Παρθένη, *Η αποθέωσις του Αθανασίου Διάκου*, πριν το 1933,
ελαιογραφία σε μουσαμά, 371 x 380 εκ, Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (ΣΕΜΣ) ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	4
2. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΟΥΣΕΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	4
3. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	5
4. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.....	24
5. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.....	35
6. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ.....	46

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΙΤΗΣΗ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΟ ΠΜΣ.....	51
-----------------------------	----

ΣΥΝΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πρόεδρος	Μαρία Δ. Ευθυμίου, Αναπλ. Καθηγήτρια Διευθύντρια ΠΜΣ
Μέλη	Δημήτρης Παυλόπουλος, Αναπλ. Καθηγητής Αναπλ. Διευθυντής ΠΜΣ Νικολέττα Γιαντοή-Μελετιάδη, Αναπλ. Καθηγήτρια Ευθυμία Ε. Μαυρομιχάλη, Επίκ. Καθηγήτρια Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης, Επίκ. Καθηγητής Εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών
Γραμματειακή Υποστήριξη	Χριστίνα Κούκου

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΟΥΣΕΣ
ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Ιάνθη-Τριαντάφυλλη Ασημακοπούλου, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Κώστας Γαγανάκης, Αναπλ. Καθηγητής Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Κατερίνα Γαρδίκας, τ. Αναπλ. Καθηγήτρια Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Χαράλαμπος Γάσπαρης, Διευθυντής Ερευνών, Τομέας Βυζαντινών Ερευνών ΕΙΕ
- Ιωάννης Δημάκης, Ομότ. Καθηγητής Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Μαρία Δ. Ευθυμίου, Αναπλ. Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Επίκ. Καθηγητής Θεωρίας της Ιστορίας και Ιστοριογραφίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Όλγα Κατσιαρδή-Hering, Ομότ. Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Παρασκευάς Κονόρτας, Αναπλ. Καθηγητής Ιστορίας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ

- Κατερίνα Κωνσταντινίδου, Επίκ. Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Κώστας Λαμπρινός, Κέντρο Ερευνών Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού Ακαδημίας Αθηνών
- Δήμητρα Λαμπροπούλου, Λέκτορας Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Ευθυμία Ε. Μαυρομιχάλη, Επίκ. Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Αναστασία Παπαδία-Λάλα, Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Μαρία Παπαθανασίου, Επίκ. Καθηγήτρια Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Δημήτρης Παυλόπουλος, Αναπλ. Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης, Επίκ. Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Κωνσταντίνος Ράπτης, Αναπλ. Καθηγητής Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Βασιλική Σειρηνίδου, Επίκ. Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Καθηγητής Ιστορίας του Μεταπολεμικού Κόσμου, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Μαρία Χριστίνα Χατζηιωάννου, Διευθύντρια Ερευνών, Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών ΕΙΕ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ¹

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του ΠΜΣ «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» / “Modern and Contemporary History and History of Art” είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ. Περιλαμβάνει τις εξής τρεις ειδικεύσεις:

- 1) Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία: ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος
- 2) Ευρωπαϊκή Ιστορία
- 3) Ιστορία της Τέχνης

¹Ο παρών κανονισμός δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ. 2060/Β/7-6-2018).

Μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών και ανάλογα με την ειδίκευση που έχει επιλέξει ο φοιτητής, το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» με ειδίκευση στη Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία: ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος ή στην Ευρωπαϊκή Ιστορία ή στην Ιστορία της Τέχνης. Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ.

2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του ΠΜΣ σύμφωνα με τον Νόμο 4485/2017 είναι:

1. Η Συνέλευση του Τμήματος

2. **Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ:** απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία. Τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται επιπλέον αμοιβή ή αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στην επιτροπή. Πρόεδρος της ΣΕ είναι ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος ορίζεται από τη Συνέλευση μεταξύ των μελών της ΣΕ. Η θητεία του Προέδρου της ΣΕ μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και
 - εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων του ΠΜΣ,
 - ορίζει τον επιβλέποντα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών (ΜΔΕ), ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος,
 - εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, αναγνώρισης μαθημάτων από προηγούμενη μεταπτυχιακή εκπαίδευση, αντικατάστασης μαθημάτων του παρόντος Προγράμματος με μαθήματα άλλων ΠΜΣ και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος,
 - αποφασίζει ως προς την οικονομική διαχείριση και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών του προγράμματος και πιστοποιεί τη σχέση των εκπαιδευτικών αναγκών του συγκεκριμένου προγράμματος με τις εκάστοτε αιτούμενες δαπάνες.

3. **Ο Διευθυντής του ΠΜΣ και ο Αναπληρωτής του:** Ο Διευθυντής του ΠΜΣ είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ. Επιπλέον, είναι μέλος και Πρόεδρος της ΣΕ. Ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντή. Έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) συγκαλεί σε συνεδρίαση τη ΣΕ,

- β) καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του ΠΜΣ,
- γ) ορίζει εκλογές για την αναπλήρωση μελών επιτροπών λόγω κένωσης θέσης,
- δ) έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος για έγκριση,
- ε) είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών,
- ς) κατά τη λήξη της θητείας του, καθώς και της ΣΕ, συντάσσει αναλυτικό απολογισμό του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ, καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΠΜΣ.

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του ΠΜΣ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση απουσίας του.

Το ΠΜΣ «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» / “Modern and Contemporary History and History of Art” υποστηρίζεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ που είναι εγκατεστημένη στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ και βρίσκεται υπό την εποπτεία της Γραμματείας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ. Η Γραμματεία του ΠΜΣ έχει ως καθήκον τη γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ, όπως την προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, τη γραμματειακή υποστήριξη της ΣΕ, την καταχώριση βαθμολογιών κλπ.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Στο ΠΜΣ «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» / “Modern and Contemporary History and History of Art” γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του Α΄ Κύκλου Σπουδών των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΤ, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρ. 34 του Ν.4485/17.

Το ΠΜΣ «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» / “Modern and Contemporary History and History of Art” θα δέχεται έως 30 φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος και προγραμματίζεται να απασχολεί 15 συνολικά διδάσκοντες, τουλάχιστον 60% από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ² και έως 40% από Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και της Αλλοδαπής (για τις κατηγορίες διδασκόντων βλ. άρθρο 9). Αυτό αντιστοιχεί σε 2 φοιτητές ανά διδάσκοντα.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα ΠΜΣ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι περίπου 93 ανά έτος σε σχέση και με τον

²Τα μέλη ΔΕΠ και ΕΠ του Τμήματος δεν επιτρέπεται να απασχολούνται αποκλειστικά σε ΠΜΣ.

αριθμό των περίπου 270 προπτυχιακών φοιτητών ανά έτος και των 38 διδασκόντων του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ.

Τα ανωτέρω στοιχεία δίνονται κατά προσέγγιση και ανταποκρίνονται στα δεδομένα του έτους σύνταξης του Κανονισμού.

4. ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με τον Νόμο 4485/2017 και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Κάθε Μάιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο ΠΜΣ. Οι αιτήσεις υποβάλλονται στη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος (Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου, Φιλοσοφική Σχολή, 4ος όροφος, γραφείο 404) από 1 έως 20 Ιουνίου και από 1-10 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση συμμετοχής (με δήλωση της προτιμώμενης ειδίκευσης),
2. Βιογραφικό σημείωμα,
3. Επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου και αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων (ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών),
4. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας,
5. Διπλωματική εργασία ή σεμιναριακές εργασίες, εάν υπάρχουν, ιδιαίτερα εκείνες που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο ειδίκευσης,
6. Βεβαιώσεις συμμετοχής σε συνέδρια, σεμινάρια, πρακτικές ασκήσεις κλπ., εάν υπάρχουν,
7. Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας³ της αγγλικής ή γαλλικής ή γερμανικής ή ιταλικής γλώσσας σε επίπεδο B2 τουλάχιστον,
8. Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, εάν υπάρχουν,
9. Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν.

Οι φοιτητές από ιδρύματα της αλλοδαπής πρέπει να προσκομίσουν πιστοποιητικό αντιστοιχίας και ισοτιμίας από τον ΔΟΑΤΑΠ, σύμφωνα με το άρθρο 34, παρ. 7 του Ν. 4485/17.

Η επιλογή των εισακτέων κάθε ειδίκευσης πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

1. **Επίδοση στις εισαγωγικές γραπτές εξετάσεις για το ΠΜΣ σε ποσοστό 50%.** Η γραπτή εξέταση γίνεται αποκλειστικά σε θέματα της ειδίκευσης στην οποία επιθυμεί να ενταχθεί ο υποψήφιος και στη σχετική ύλη που έχει προηγουμένως ανακοινωθεί. Τα θέματα επιλέγονται από τους εξεταστές της κάθε ειδίκευσης λίγο πριν από την εξέταση. Κατά την εξέταση και βαθμολόγηση τα ονόματα των υποψηφίων παραμένουν καλυμμένα. Ο βαθμός της γραπτής εξέτασης είναι τελικός. Δεν προβλέπεται κάποια επιπλέον διαδικασία αναβαθμολόγησης.

³Το επίπεδο επάρκειας των ξένων γλωσσών (B2) αντιστοιχεί στις απαιτήσεις που προϋποτίθενται κατά την κινητικότητα των φοιτητών στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS <http://www.interel.uoa.gr/erasmus/sp/sm/kritiria.html>

2. **Προφορική εξέταση-συνέντευξη σε ποσοστό 50%.** Η προφορική εξέταση-συνέντευξη πραγματοποιείται από τα μέλη ΔΕΠ της ειδίκευσης στην οποία επιθυμεί να ενταχθεί ο υποψήφιος. Κατά τη συνέντευξη, ελέγχονται οι γνώσεις των υποψηφίων στα θέματα της ειδίκευσης, καθώς και η δυνατότητά τους να πραγματοποιήσουν πρωτότυπη έρευνα. Συνυπολογίζεται ο βαθμός του πτυχίου, καθώς και των σχετικών με την ειδίκευση προπτυχιακών μαθημάτων και σεμιναριακών εργασιών, η συμμετοχή σε πρακτικές ασκήσεις, οι δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν, καθώς και το επίπεδο των πιστοποιητικών γλωσσομάθειας. Απαραίτητο προσόν για την επιλογή στο ΠΜΣ αποτελεί η πιστοποιημένη γνώση της αγγλικής ή γαλλικής ή γερμανικής ή ιταλικής γλώσσας σε επίπεδο B2 τουλάχιστον. Προκειμένου να ενταχθεί στο πρόγραμμα, ο υποψήφιος οφείλει να συγκεντρώσει μέσο όρο βαθμολογίας τουλάχιστον επτά (7). Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η ΣΕ καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει για έγκριση στη Συνέλευση. Οι επιτυχόντες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός επτά (7) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, γίνονται δεκτοί όλοι οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι. Η εγγραφή του υποψηφίου θα είναι δυνατή μόνον εφόσον προσκομίσει βεβαίωση περατώσεως σπουδών ή επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου προπτυχιακών σπουδών ενός Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν, εάν υπάρχουν, οι επλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο ΠΜΣ. Αλλοδαποί υπότροφοι του ΙΚΥ και άλλων φορέων περιορισμένης (συνήθως δεκάμηνης) διάρκειας, καθώς και μεταπτυχιακοί φοιτητές-υπότροφοι προγραμμάτων κινητικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συναφών ρυθμίσεων είναι δυνατόν να πραγματοποιούν, ύστερα από απόφαση της ΣΕ, τμήμα των σπουδών τους εντασσόμενοι ως υπεράριθμοι στο πρόγραμμα. Αντιστοίχως, φοιτητές του προγράμματος του Τμήματος, που εξασφαλίζουν υποτροφία κινητικότητας (π.χ. Erasmus) ή άλλη, μπορούν να πραγματοποιήσουν τμήμα των σπουδών τους σε πανεπιστήμιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε άλλο πανεπιστήμιο με το οποίο έχει πρόγραμμα συνεργασίας το ΕΚΠΑ, ύστερα από απόφαση της ΣΕ.

5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών, ορίζεται στα τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

Προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης για φοιτητές που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της πλήρους φοίτησης για λόγους υγείας, εργασιακών υποχρεώσεων, οικογενειακούς, στράτευσης κ.ά. Η διάρκεια μερικής φοίτησης δεν μπορεί να ξεπερνάει **έξι (6) ακαδημαϊκά εξάμηνα**, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) ημερολογιακούς μήνες. Οι έξι μήνες της αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Η αναστολή χορηγείται μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους (υγείας, οικογενειακούς κ.ά.), εφόσον η ΣΕ τους κρίνει απολύτως αιτιολογημένους και τεκμηριωμένους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ΣΕ έχει την αρμοδιότητα να εξετάζει άλλους πολύ σοβαρούς λόγους αναστολής και να αποφαινεται αναλόγως. Σε σοβαρές περιπτώσεις, για τις οποίες αποφασίζει η ΣΕ, παρέχεται η δυνατότητα μεταπήδησης από το καθεστώς πλήρους σε εκείνο της μερικής φοίτησης.

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ΠΜΣ ξεκινά κατά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους. Για την απόκτηση ΔΜΣ απαιτούνται συνολικά 120 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Κατά τη διάρκεια της φοίτησης, ο φοιτητής οφείλει να ολοκληρώσει επιτυχώς έξι σεμινάρια και τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ). Το κάθε σεμινάριο για το οποίο απαιτείται εκπόνηση σεμιναριακής εργασίας αντιστοιχεί σε 15 πιστωτικές μονάδες (ECTS), ενώ η ΜΔΕ αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης. Η θεματολογία και η βιβλιογραφία των μαθημάτων περιέχονται στον Οδηγό Σπουδών, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ετησίως. Τα σεμινάρια είναι εξαμηνιαία. Τα μαθήματα διεξάγονται στην ελληνική γλώσσα με δυνατότητα προσφοράς μαθημάτων στην αγγλική γλώσσα από επισκέπτη καθηγητή ΑΕΙ της αλλοδαπής.

Για κάθε φοιτητή ορίζεται ένας επόπτης σπουδών. Επόπτες σπουδών μπορούν να είναι μέλη ΔΕΠ που συμμετέχουν στο ΠΜΣ και προσφέρουν στη διάρκεια των τεσσάρων εξαμήνων ένα τουλάχιστον σεμιναριακό μάθημα. Οι επόπτες ορίζονται από τη ΣΕ, λαμβάνοντας υπόψη τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου. Η ΣΕ και ο επόπτης έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή. Κάθε φοιτητής μπορεί να παρακολουθεί σε κάθε εξάμηνο μέχρι και τρία σεμιναριακά μαθήματα, σύμφωνα με το προσωπικό του πρόγραμμα, το οποίο διαμορφώνεται κατά τις ρυθμίσεις του κανονισμού και σε συνεργασία με τον επόπτη του, ο οποίος ενημερώνει στη συνέχεια γραπτώς τη ΣΕ.

Από το σύνολο των σεμιναριακών μαθημάτων τουλάχιστον τέσσερα πρέπει να προέρχονται από τον κατάλογο των μαθημάτων της ειδίκευσης, στην οποία έχει εγγραφεί ο φοιτητής. Τα υπόλοιπα δύο σεμινάρια μπορεί να επιλέγονται από τις ειδικεύσεις του ίδιου ΠΜΣ ή άλλων ΠΜΣ του Τμήματος ή άλλου πανεπιστημιακού τμήματος δημοσίου ΑΕΙ ή αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου, με τη σύμφωνη γνώμη του επόπτη καθηγητή, εφόσον εξασφαλίζεται η αντιστοιχία των πιστωτικών μονάδων (ECTS).

Α. Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδικευση διαμορφώνεται ως εξής:

1. Ειδικευση: ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ:

ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος

Α' Εξάμηνο

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον μεταπτυχιακό φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Ιστορία Νέου Ελληνισμού Ι	3	15
Ιστορία Νέου Ελληνισμού ΙΙ	3	15
Οθωμανική Ιστορία Ι	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-20ός αι.) Ι	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-20ός αι.) ΙΙ	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Β' Εξάμηνο

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον μεταπτυχιακό φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Ιστορία Νέου Ελληνισμού ΙΙΙ	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-20ός αι.) ΙΙΙ	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Γ' Εξάμηνο

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον μεταπτυχιακό φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Ιστορία Νέου Ελληνισμού ΙΙΙΙ	3	15
Οθωμανική Ιστορία ΙΙ	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-20ός αι.) ΙΙΙΙ	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Δ' Εξάμηνο

Διπλωματική Εργασία	ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	
Σύνολο	30

2. Ειδικευση: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ**Α' Εξάμηνο**

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον μεταπτυχιακό φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Μεσαιωνική Ιστορία I	3	15
Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία I	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία I	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Β' Εξάμηνο

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον μεταπτυχιακό φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Μεσαιωνική Ιστορία II	3	15
Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία II	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία II	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Γ' Εξάμηνο

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον μεταπτυχιακό φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Μεσαιωνική Ιστορία III	3	15
Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία III	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία III	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Δ' Εξάμηνο

Διπλωματική Εργασία	ECTS
---------------------	------

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Σύνολο	30
--------	----

3. Ειδικευση: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**Α' Εξάμηνο**

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον μεταπτυχιακό φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη I	3	15
Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη I	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Β' Εξάμηνο

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον μεταπτυχιακό φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη II	3	15
Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη II	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Γ' Εξάμηνο

Μαθήματα Επιλογής (Δύο μαθήματα για τον φοιτητή)	Διδ. ώρες (ανά εβδομάδα)	ECTS
Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη III	3	15
Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη III	3	15
Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδικευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ	3	15
Σύνολο		30

Δ' Εξάμηνο

Διπλωματική Εργασία	ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	
Σύνολο	30

B. Περιεχόμενο/περιγραφή μαθημάτων

1. Ειδικευση: Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία: ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος

Χειμερινό εξάμηνο (1ο)

Ιστορία Νέου Ελληνισμού I

Ο ελληνοβενετικός κόσμος (πολιτική οργάνωση, θεσμοί, ιδεολογία)

Στο μάθημα αυτό μελετώνται, με βάση αρχειακές κυρίως πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, ζητήματα σχετικά με τις ιστορικές εξελίξεις, την πολιτική οργάνωση, τους θεσμούς και την ιδεολογική συγκρότηση του υπό τους Βενετούς ελληνικού κόσμου, από τον 13ο έως και τον 18ο αιώνα, στο πλαίσιο της ιστορίας του βενετικού Κράτους και της ιστορίας του Νέου Ελληνισμού.

Ιστορία Νέου Ελληνισμού II

Ο Νέος Ελληνισμός κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας (πολιτική οργάνωση, θεσμοί, ιδεολογία)

Στο μάθημα αυτό μελετώνται, με βάση αρχειακές κυρίως πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, ζητήματα σχετικά με τις ιστορικές εξελίξεις, την πολιτική οργάνωση, τους θεσμούς και την ιδεολογική συγκρότηση του Νέου Ελληνισμού κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας και της Ελληνικής Επανάστασης, σε σύνδεση με την ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και του ευρύτερου ελληνικού κόσμου της εποχής.

Οθωμανική Ιστορία I (15ος-18ος αι.)

Το σεμινάριο, με βάση κυρίως πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με ζητήματα πολιτικής συγκρότησης, οικονομικών και κοινωνικών δομών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς και των μη μουσουλμάνων (*ζιμμήδων*) που ήταν υπήκοοί της, όπως και στις σχέσεις τους με την οθωμανική διοίκηση και τους μουσουλμανικούς πληθυσμούς.

Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία I

Η Ελλάδα στο διεθνές σύστημα

Το σεμινάριο επικεντρώνεται στη διεθνή θέση της χώρας κατά τον 19ο και τον 20ο αιώνα, τη διεθνή της στρατηγική και την εφαρμογή της, καθώς και τον βαθμό της προσαρμογής της στις μετεξελίξεις του διεθνούς συστήματος. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη συμμετοχή της Ελλάδας σε διεθνείς οργανισμούς (ΚτΕ, ΟΗΕ) και πολυμερείς διεθνείς διεργασίες (παγκόσμιος πόλεμος, Ψυχρός Πόλεμος, ευρωπαϊκή ενοποίηση).

Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία II

Πολιτική, ιδεολογία και πολιτισμός

Το σεμινάριο εξετάζει πολιτικά, πνευματικά και ιδεολογικά ρεύματα της ελληνικής κοινωνίας κατά τον 19ο και τον 20ο αιώνα, καθώς και τη σχέση τους με τις πολιτικές

και πολιτισμικές διεργασίες που συντελέστηκαν σε κάθε εποχή. Έμφαση αποδίδεται, επίσης, στην παρακολούθηση από την ελληνική πολιτική και την κοινωνία των διεθνών ιδεολογικών ρευμάτων.

Μάθημα Επιλογής

Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδίκευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ.

Εαρινό εξάμηνο (2ο)

Ιστορία Νέου Ελληνισμού III

Ο Νέος Ελληνισμός κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας (κοινωνία, οικονομία, πνευματικός βίος και πολιτισμός, ταυτότητες)

Στο μάθημα αυτό μελετώνται, με βάση αρχειακές κυρίως πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, ζητήματα σχετικά με την κοινωνική οργάνωση, τις οικονομικές λειτουργίες, την πνευματική-πολιτισμική ιστορία και τη συγκρότηση των ταυτοτήτων του Νέου Ελληνισμού κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας και της Ελληνικής Επανάστασης, σε σύνδεση με την ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και του ευρύτερου ελληνικού κόσμου της εποχής.

Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία III

Οικονομία και Κοινωνία

Το σεμινάριο εξετάζει θεματικά τις κύριες τομές στην ιστορική εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας τον 19ο και τον 20ό αιώνα. Μελετώνται η δομή της ελληνικής οικονομίας τον 19ο αιώνα, οι προσπάθειες εκβιομηχάνισης στον ύστερο 19ο αιώνα, οι οικονομικές εξελίξεις του Μεσοπολέμου, οι κοινωνικές δομές στις πόλεις και στην ύπαιθρο, η μεταπολεμική οικονομική ανάπτυξη.

Μάθημα Επιλογής

Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδίκευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ.

Χειμερινό εξάμηνο (3ο)

Ιστορία Νέου Ελληνισμού IV

Ο ελληνοβενετικός κόσμος (κοινωνία, οικονομία, πνευματικός βίος και πολιτισμός, ταυτότητες)

Στο μάθημα αυτό μελετώνται, με βάση αρχειακές κυρίως πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, ζητήματα σχετικά με την κοινωνική οργάνωση, τις οικονομικές λειτουργίες, την πνευματική-πολιτισμική ιστορία και τη συγκρότηση των ταυτοτήτων του υπό τους Βενετούς ελληνικού κόσμου, από τον 13ο έως και τον 18ο αιώνα, σε σύνδεση με την ιστορία της Βενετίας και στο πλαίσιο της ιστορίας του Νέου Ελληνισμού.

Οθωμανική Ιστορία II (19ος αι. - 1923)

Το σεμινάριο, με βάση κυρίως πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με ζητήματα πολιτικής συγκρότησης, οικονομικών και κοινωνικών δομών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κατά την περίοδο που συντελούνται μεγάλες αλλαγές (προσπάθειες εξευρωπαϊσμού και εκσυγχρονισμού). Ιδιαίτερη σημασία δίνεται, με την αντιπαραβολή ελληνικών και οθωμανικών πηγών, στη θέση των μη μουσουλμάνων και στις επιπτώσεις της διάδοσης εθνικισμών και ιδιαίτερα του ελληνικού.

Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία IV**Θεωρία της ιστορίας και ιστοριογραφία**

Το σεμινάριο επικεντρώνεται στην ιστοριογραφία γύρω από την ελληνική ιστορία του 19ου και του 20ού αιώνα, καθώς και στις πρακτικές επεξεργασίας των αρχειακών και άλλων πηγών που αφορούν την τεκμηρίωσή της. Εξετάζονται, επίσης, η σύγχρονη βιβλιογραφία για τη θεωρία της ιστορίας και τις πρακτικές του ιστορικού επαγγέλματος, καθώς και οι διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους οι κοινωνίες προσεγγίζουν το παρελθόν τους.

Μάθημα Επιλογής

Μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλη ειδίκευση του ΠΜΣ ή από άλλο ΠΜΣ του Τμήματος ή από άλλο ΠΜΣ δημοσίου ΑΕΙ.

2. Ειδίκευση: Ευρωπαϊκή Ιστορία*Χειμερινό εξάμηνο (1ο)***Μεσαιωνική Ιστορία I**

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της μεσαιωνικής Ευρώπης.

Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία I

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της πρώιμης νεότερης Ευρώπης.

Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία I

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της νεότερης και σύγχρονης Ευρώπης.

*Εαρινό εξάμηνο (2ο)***Μεσαιωνική Ιστορία II**

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της μεσαιωνικής Ευρώπης.

Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία II

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της πρώιμης νεότερης Ευρώπης.

Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία II

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της νεότερης και σύγχρονης Ευρώπης.

Χειμερινό εξάμηνο (3ο)

Μεσαιωνική Ιστορία III

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της μεσαιωνικής Ευρώπης.

Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία III

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της πρώιμης νεότερης Ευρώπης.

Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία III

Εξετάζονται ζητήματα κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας της νεότερης και σύγχρονης Ευρώπης.

3. Ειδικευση: Ιστορία της Τέχνης

Χειμερινό εξάμηνο (1ο)

Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη I

Εξετάζεται η ζωγραφική στην τέχνη των Κάτω Χωρών κατά τον 15ο αιώνα μέσα στα ιστορικά της συμφραζόμενα. Έμφαση δίνεται στη θεωρία της εικονολογικής ερμηνευτικής προσέγγισης, στην πρόσληψη του έργου μεγάλων καλλιτεχνών από την εποχή τους έως σήμερα και στην υποδοχή εμβληματικών έργων.

Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη II

Εξετάζεται η ιταλική ζωγραφική και γλυπτική κατά τον 16ο και 17ο αιώνα μέσα στα ιστορικά της συμφραζόμενα. Έμφαση δίνεται στη θεωρία της τέχνης κατά την περίοδο αυτή, με τη μελέτη πρωτογενών θεωρητικών κειμένων, καθώς επίσης στην πρόσληψη του έργου μεγάλων καλλιτεχνών από την εποχή τους έως σήμερα και στην υποδοχή εμβληματικών έργων.

Εαρινό εξάμηνο (2ο)**Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη III**

Εξετάζεται η γαλλική ζωγραφική και γλυπτική κατά τον 17ο αιώνα μέσα στα ιστορικά της συμφραζόμενα. Έμφαση δίνεται στη θεωρία της τέχνης της Γαλλικής Ακαδημίας Ζωγραφικής και Γλυπτικής κατά την περίοδο αυτή, με τη μελέτη πρωτογενών θεωρητικών κειμένων, καθώς επίσης στην πρόσληψη του έργου μεγάλων καλλιτεχνών από την εποχή τους έως σήμερα και στην υποδοχή εμβληματικών έργων.

Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη I

Μελετώνται τα έργα και οι δημιουργοί τους. Σκοπός του είναι η διεξοδική ανάλυση της καλλιτεχνικής δημιουργίας (ζωγραφικής, γλυπτικής και χαρακτικής) στην Ελλάδα του 18ου και του 19ου αιώνα. Έμφαση δίνεται στην ερμηνεία των ιδιαιτεροτήτων των κάθε είδους εικονογραφικών μοτίβων με ανάδειξη των εκάστοτε νέων στοιχείων.

Χειμερινό εξάμηνο (3ο)**Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη II**

Μελετώνται τα έργα και οι δημιουργοί τους. Σκοπός του σεμιναρίου είναι η διεξοδική ανάλυση της καλλιτεχνικής δημιουργίας (ζωγραφικής, γλυπτικής και χαρακτικής) στην Ελλάδα κατά τον 20ό αιώνα. Έμφαση δίνεται στην ερμηνεία των ιδιαιτεροτήτων των κάθε είδους εικονογραφικών μοτίβων με ανάδειξη των εκάστοτε νέων στοιχείων.

Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη III

Μελετώνται ο τεχνοϊστορικός και ο τεχνοκριτικός λόγος στην Ελλάδα κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα. Σκοπός του σεμιναρίου είναι η εμβάθυνση σε κείμενα ιστορίας της Νεότερης Ελληνικής Τέχνης και στους συντάκτες τους. Διακρίνονται τα ειδοποιά στοιχεία της τεχνοϊστορικής και της τεχνοκριτικής συγγραφής.

7. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 εβδομάδες διδασκαλίας. Η ΜΔΕ εκπονείται κατά το τέταρτο ακαδημαϊκό εξάμηνο σπουδών.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν ανελλιπώς και να ακολουθούν τους κανονισμούς του κάθε σεμιναριακού μαθήματος και τις οδηγίες του διδάσκοντος. Φοιτητής που θα απουσιάσει πέραν των τριών (3) συναντήσεων σε κάθε σεμιναριακό μάθημα χάνει το δικαίωμα της παρακολούθησής του. Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής

μαθήματος, προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Κάθε σεμιναριακό μάθημα ολοκληρώνεται με την προφορική παρουσίαση και την έντυπη υποβολή εργασίας έκτασης 5.000-7.000 λέξεων. Η εργασία παραδίδεται έως τέσσερις εβδομάδες μετά την ολοκλήρωση του σεμιναρίου και ο βαθμός κατατίθεται σε ηλεκτρονικό βαθμολόγιο που τηρεί η Γραμματεία, σύμφωνα με χρονοδιάγραμμα που ορίζει η ΣΕ (30 Απριλίου για το χειμερινό εξάμηνο και 30 Σεπτεμβρίου για το εαρινό εξάμηνο). Μετά την παρέλευση των προβλεπόμενων ημερομηνιών, δεν υπάρχει δυνατότητα βαθμολόγησης. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Για να θεωρηθεί επιτυχής η παρακολούθηση σεμιναρίων ορίζεται ως βάση ο **βαθμός πέντε (5)**.

Για την απόκτηση του ΔΜΣ κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς σε έξι σεμινάρια του ΠΜΣ και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι 120 ECTS.

Στο τέταρτο εξάμηνο του ΠΜΣ προβλέπεται η εκπόνηση της ΜΔΕ. Η ΣΕ, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, καθώς και ο προτεινόμενος επιβλέπων (αν δεν έχει ορισθεί ως επιβλέπων του μεταπτυχιακού φοιτητή ήδη από την έναρξη των μεταπτυχιακών σπουδών του) και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων (παρ. 4, άρθρο 34, Ν. 4485/2017). Ο επιβλέπων είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος και συμμετέχει στην τριμελή εξεταστική επιτροπή. Τα άλλα δύο μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ, ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014 και της Ακαδημίας Αθηνών, επισκέπτες καταξιωμένοι επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο.

Η γλώσσα συγγραφής της ΜΔΕ είναι η ελληνική ή η αγγλική, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι και υπάρξει θετική σχετική απόφαση της ΣΕ. Το αντικείμενο της ΜΔΕ πρέπει να έχει ερευνητικό χαρακτήρα, να καταρτισθεί σύμφωνα με την επιστημονική μεθοδολογία του γνωστικού αντικειμένου, να περιλαμβάνει προσωπική συμβολή του γράφοντος στην έρευνα και να καταδεικνύει τη συνθετική του ικανότητα.

Η έκταση της ΜΔΕ ορίζεται μεταξύ **20.000-30.000** λέξεων περιλαμβανομένων των σημειώσεων, όχι όμως της βιβλιογραφίας, των περιεχομένων, λοιπών πινάκων και εικονογράφησης. Το κυρίως κείμενο πρέπει να είναι γραμμένο με γραμματοσειρά Times New Roman, μεγέθους 12 στιγμών, σε 1,5 διάστιχο και με πλήρη στοίχιση. Οι σημειώσεις πρέπει να είναι γραμμένες με γραμματοσειρά Times New Roman, μεγέθους 10 στιγμών, σε μονό διάστιχο και με στοίχιση αριστερά. Το εξώφυλλο έχει λευκό υπόβαθρο. Χρησιμοποιείται 1,5 διάστιχο και στοίχιση στο κέντρο. Στην άνω αριστερά γωνία τοποθετείται το επίσημο λογότυπο του ΕΚΠΑ. Στο ανώτερο μέρος του εξωφύλλου αναγράφονται σε διαφορετικές παραγράφους τα εξής:

- Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (γραμματοσειρά Times New Roman 14 στιγμών),
- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» (γραμματοσειρά Times New Roman 14 στιγμών),
- Ειδίκευση «...» (γραμματοσειρά Times New Roman 14 στιγμών),
- Ο τίτλος της ΜΔΕ (γραμματοσειρά Times New Roman 18 στιγμών),
- Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (γραμματοσειρά Times New Roman 14 στιγμών),
- Το ονοματεπώνυμο φοιτητή (γραμματοσειρά Times New Roman 14 στιγμών),
- Τα ονόματα και η βαθμίδα των τριών βαθμολογητών (γραμματοσειρά Times New Roman 14 στιγμών).

Στο κατώτερο μέρος του εξωφύλλου, με γραμματοσειρά Times New Roman 14 στιγμών και με στοίχιση στο κέντρο, αναγράφεται ο τόπος (Αθήνα) ο χρόνος εκπόνησης της ΜΔΕ. Στο κείμενο της ΜΔΕ συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά περιληψη στην ελληνική και αγγλική γλώσσα (έως 200 λέξεις εκάστη).

Η ΜΔΕ κατατίθεται στον επόπτη και στα υπόλοιπα δύο μέλη της εξεταστικής επιτροπής σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή τουλάχιστον δύο μήνες πριν από την ολοκλήρωση του χρόνου φοίτησης του φοιτητή. Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει προφορικά ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής (παρ. 4, άρθρου 34 του Ν. 4485/2017). Η τελική βαθμολογία της ΜΔΕ προκύπτει από τον μέσο όρο των βαθμών των τριών βαθμολογητών. Ο τελικός βαθμός του ΔΜΣ προκύπτει με ποσοστό 50% από τον μέσο όρο των βαθμολογιών στα έξι σεμινάρια και 50% από το βαθμό της ΜΔΕ. Οι ΜΔΕ αξιολογούνται με βαθμό της κλίμακας από ένα (1) έως 10 (δέκα) με ενδιάμεσες διαβαθμίσεις. Επιτυχής θεωρείται η αποφοίτηση με συνολικό βαθμό όχι χαμηλότερο του 7 (επτά).

Οι ΜΔΕ, εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή και πριν από την ορκωμοσία του υποψηφίου, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο ΠΕΡΓΑΜΟΣ, σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ. Πριν από την ορκωμοσία, ο υποψήφιος υποχρεούται να καταθέσει στη Γραμματεία του ΠΜΣ σχετική βεβαίωση υποβολής της ΜΔΕ στο Ψηφιακό Αποθετήριο. Το Τμήμα δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, τον τίτλο της ΜΔΕ και έναν σύνδεσμο προς το Ψηφιακό Αποθετήριο.

8. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α' Κύκλου Σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα υποχρεούται να εξασφαλίσει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (παρ. 3, άρθρο 34 του Ν. 4485/2017). Η Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΦμεΑ) συμβάλλει στην επίτευξη ισοτιμίας πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, υποστηρικτικών τεχνολογιών πληροφορικής και υπηρεσιών πρόσβασης.

2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά. Ανά διετία, προβλέπεται οργάνωση μιας τουλάχιστον ημερίδας του ΠΜΣ, κατά την οποία παρουσιάζονται με μορφή ανακοινώσεων οι ΜΔΕ, καθώς και τα προσωρινά συμπεράσματα διδακτορικών διατριβών που είναι σε εξέλιξη. Η ημερίδα αυτή είναι δημόσια και γνωστοποιείται, με κατάλληλο τρόπο, στα μέλη της αντίστοιχης επιστημονικής κοινότητας.

3. Η Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, μετά την εισήγηση της ΣΕ, μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακού φοιτητή, εάν

- το ποσοστό απουσιών του ξεπερνά το 23% στο σύνολο μαθημάτων ενός εξαμήνου,
- δεν παρακολούθησε επιτυχώς τουλάχιστον δύο σεμινάρια κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων εξαμήνων των σπουδών του,
- δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβεί τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχει παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις, όσον αφορά στην αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα,
- υποβάλει αίτημα (αυτοδικαίως),
- υποπέσει σε παράπτωμα που εμπίπτει στο δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Ν. 2121/93), κατά τη συγγραφή των προβλεπομένων εργασιών τους.

4. Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές (παρ. 1, άρθρο 44 του Ν. 4485/2017), σύμφωνα με τη διαδικασία που προτείνει η ΣΕ και εγκρίνει η Συνέλευση του Τμήματος.

5. Η καθομολόγηση γίνεται τον Ιανουάριο, τον Ιούνιο και τον Οκτώβριο κάθε έτους, στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του Διευθυντή του ΠΜΣ ή του Αναπληρωτή του, του Προέδρου του Τμήματος ή του Αναπληρωτή του και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου ΠΜΣ, απονέμεται ΔΜΣ στη «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» / “Modern and Contemporary History and History of Art” στις εξής ειδικεύσεις:

1. Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία: ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος,
2. Ευρωπαϊκή Ιστορία,
3. Ιστορία της Τέχνης.

6. ΔΜΣ δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών Α' Κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ), σύμφωνα με τον Ν. 3328/2005 (Α' 80).

7. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος.

9. ΥΠΟΔΟΜΗ ΠΜΣ

1. Για την εύρυθμη λειτουργία του ΠΜΣ θα διατεθούν αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.
2. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, η οποία στελεχώνεται από ένα άτομο.
3. Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ μπορεί να προέρχεται από:
 - α) τον προϋπολογισμό του ΕΚΠΑ και των συνεργαζόμενων για την οργάνωσή του φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 43,
 - β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
 - γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143, τχ. Α'), ή του ιδιωτικού τομέα,
 - δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,
 - ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,
 - ς) μέρος των εσόδων του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ),
 - ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.
4. Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου και των λοιπών δραστηριοτήτων του ΠΜΣ, ο οποίος κατατίθεται στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ (παρ. 2, άρθρο 44 του Ν. 4485/2017). Ο εν λόγω απολογισμός, με ευθύνη της Κοσμητείας, αποστέλλεται αμελλητί στα μέλη της ΕΣΕ (παρ. 5, άρθρο 44 του Ν. 4485/2017).
5. Η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του ΠΜΣ θα γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του Ν. 4485/2017.

10. ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΠΜΣ

Οι διδάσκοντες του ΠΜΣ, προέρχονται, τουλάχιστον κατά 60%, από:

- μέλη ΔΕΠ του Τμήματος,
- μέλη ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ του Τμήματος, κατόχους διδακτορικού διπλώματος εκτός κι αν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας, για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής,
- ομότιμους καθηγητές (άρθρο 69, Ν. 4386/2016) και αφυπηρητήσαντα μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος,
- διδάσκοντες σύμφωνα με το ΠΔ. 407/1980 (ΦΕΚ 112, τχ. Α'),
- επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους κάτοχους διδακτορικού διπλώματος, οι οποίοι μπορεί να απασχολούνται ως ακαδημαϊκοί υπότροφοι, με απόφαση της Συνέλευσης και πράξη του Προέδρου του οικείου Τμήματος, για τη διεξαγωγή διδακτικού και ερευνητικού έργου, καθοριζόμενοι με τη σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του ακαδημαϊκού υποτρόφου και του Πρύτανη του οικείου ΑΕΙ (παρ. 7, άρθρο 29 του Ν. 4009/2011).

Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης το Τμήματος ανατίθεται διδασκαλία σε

- μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ,
 - ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014 και της Ακαδημίας Αθηνών,
 - επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους που κατέχουν διδακτορικό δίπλωμα με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ,
 - επισκέπτες μεταδιδακτορικούς ερευνητές, Έλληνες ή αλλοδαπούς νέους επιστήμονες, κάτοχους διδακτορικού διπλώματος (παρ. 7, άρθρο 16 του Ν.4009/2011),
- ή γίνονται νέες προσλήψεις/συμβάσεις, σύμφωνα με τα ανωτέρω (παρ. 1, 2, 5 & 6, άρθρο 36 του Ν.4485/2017).

Η ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του ΠΜΣ γίνεται ύστερα από εισήγηση της ΣΕ και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ /WINTER SEMESTER

1823	<p>Η Οικογένεια στον ελληνοβενετικό κόσμο (13ος-18ος αι.). Εννοιολόγηση, θεσμοί, λειτουργίες <i>A. Παπαδία-Λάλα σε συνεργασία με τους Χ. Γάσπαρη (Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών) και Κ. Λαμπρινό (Κέντρο Ερεύνης του Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών)</i> The Family in the Greek-Venetian World (13th-18th c.). Concept, institutions, functions <i>A. Papadia-Lala in collaboration with Ch. Gasparis (National Hellenic Research Foundation/Institute of Historical Research) and K. Lambrinos (Academy of Athens/ Research Centre for Medieval and Modern Hellenism)</i></p>
1825	<p>Έγκλημα και τιμωρία στον ελληνικό χώρο: από τις προεπαναστατικές πραγματικότητες στα ταραγμένα χρόνια του Αγώνα. <i>B. Σειρηνίδου</i> Crime and punishment in Greece: From pre-revolutionary realities to the turbulent years of the Greek War of Independence. <i>V. Seirinidou</i></p>
1827	<p>Κοινωνική Ιστορία της Υγείας <i>B. Καραμανωλάκης και Κ. Γαρδίκας</i> Social History of Health <i>V. Karamanolakis and K. Gardikas</i></p>
1843	<p>Εθνικισμοί vs μιλλέτ στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (19^{ος}-αρχές 20^{ού} αι.) <i>Π. Κονόρτας</i> Nationalisms vs millets in the Ottoman Empire (19th-beginning of the 20th centuries. <i>P. Konortas</i></p>

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ /SPRING SEMESTER

1826	<p>"Τα πάντα γύρω από το sex": Γάμος, μοιχεία, διαζύγιο, παρθενοφθορία και βιασμός στο βενετικό Ιόνιο (18ος αι.). <i>Κ. Κωνσταντινίδου</i> "All about sex": Marriage, divorce, adultery, defloration and rape in the Ionian Islands under Venetian rule during the 18th century <i>K. Konstantinidou</i></p>
1828	<p>Ο Τύπος στον Αγώνα του '21. Η περίπτωση των Ελληνικών Χρονικών</p>

	<p>και του Φίλου του Νόμου <i>M.Ευθυμίου</i> Newspapers in the Greek Independence War. The cases of the <i>Greek Chronicles</i> and the <i>Friend of the Law</i> <i>M.Efthymiou</i></p>
1822	<p>Παγκοσμιοποίηση, μεταβιομηχανική εποχή, η νέα διεθνής συνεργασία και η Ελλάδα, 1965-1982 <i>E. Χατζηβασιλείου</i> Globalization, the post-industrial era, new forms of international cooperation, and Greece, 1965-1982 <i>E. Hatzivoassiliou</i></p>
1830	<p>Το ελληνικό κράτος ως νέος τόπος επιχειρηματικών προσδοκιών και εγχειρημάτων (19ος- 20ός αιώνας) <i>M.-Χρ. Χατζηιωάννου</i> The Greek state as a new area of business aspirations and ventures (19th-20th century) <i>M.-Chr. Chatziioannou</i></p>

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΠΑΔΙΑ-ΛΑΛΑ** σε συνεργασία με τους **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ ΓΑΣΠΑΡΗ** και **ΚΩΣΤΑ ΛΑΜΠΡΙΝΟ** / **ANASTASIA PAPADIA-LALA** in collaboration with **CHARALAMBOS GASPARI** and **KOSTAS LAMBRINOS**

Χειμερινό εξάμηνο/Winter semester

Θέμα: Η Οικογένεια στον ελληνοβενετικό κόσμο (13ος-18ος αι.).
 Εννοιολόγηση, θεσμοί, λειτουργίες

Subject: The Family in the Greek-Venetian World (13th-18th c.). Concept, institutions, functions.

Περίληψη: Στο σεμινάριο θα εξετασθούν όψεις της ιστορίας της Οικογένειας στις υπό τους Βενετούς ελληνικές περιοχές, από τον 13ο έως και τον 18ο αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, θα διερευνηθούν η έννοια της Οικογένειας ως κοινότητας ανθρώπων και κοινωνικού θεσμού, οι τύποι (πυρηνική ή διευρυμένη), η δομή και η λειτουργία της καθώς και στοιχεία σχετιζόμενα με την οικογένεια, όπως το φύλο και η ηλικία. Έμφαση θα δοθεί σε θεσμούς που συνδέονταν με την προσωπική κατάσταση και την παρουσία του ατόμου, όπως η μνηστεία, ο γάμος, οι σχέσεις γονέων και τέκνων κ.ά., με βάση τις νομικές διατάξεις των διαφορετικών δικαίων, που ίσχυαν στον χώρο – βυζαντινού, βενετικού, φεουδαρχικού. Παράλληλα, η Οικογένεια θα μελετηθεί ως παράγοντας διαμόρφωσης και μεταβίβασης μηχανισμών εξουσίας και οικονομικών σχέσεων αλλά και ανάπτυξης συναισθημάτων, κοινωνικών συμπεριφορών και ταυτοτήτων, σε συνάρτηση με ανάλογα φαινόμενα κυρίως στη μητρόπολη Βενετία

και εν μέρει στον υπόλοιπο ελληνικό χώρο. Θα αξιοποιηθούν πρωτογενείς ιστορικές πηγές, και ιδιαίτερος δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα, ενώ στις τυπολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις του θέματος θα συνεισφέρει η σύγχρονη ιστοριογραφία, σε διάλογο με την ιστορική ανθρωπολογία και άλλους επιστημονικούς κλάδους.

Το σεμινάριο θα διδαχθεί επί δεκατρείς εβδομάδες κατ' ελάχιστον, επί τρεις ώρες την εβδομάδα. Πέντε εκ των ανωτέρω τριώρων μαθημάτων του σεμιναρίου έχουν τον χαρακτήρα των ανοικτών συναντήσεων-διαλέξεων.

Summary: This seminar will investigate aspects of the history of the family in the Greek lands under Venetian rule from the 13th through the 18th centuries. More specifically, the concept of family, its types (nuclear or extended), its structure and its function will be explored, together with various factors associated with the family, such as gender and age. Stress will be laid on institutions that were connected with the individual's personal relationship and his/her fortune, as for instance betrothal, marriage, relations between parents and children, etc., based on the legal provisions of the different laws applying in the Greek-Venetian territories, i.e. Byzantine, Venetian, feudal. In parallel, the family will be studied as a factor of the shaping of power mechanisms and financial relationships as well as of the development of sentiments, social behaviors and identities by comparison with analogous phenomena prevailing especially in the metropolis of Venice, but also in the rest of the Greek lands. Primary historical sources, and particularly public and private documents, will be utilized, while contemporary historiography will contribute to the typological and theoretical approaches to the topic, in dialogue with historical anthropology and other scientific domains.

The seminar course will be taught in weekly 3-hour lessons over a minimum of 13 weeks. Five of the 3-hour seminar lessons will have the character of open meetings/lectures.

Ενδεικτική βιβλιογραφία/ Selected bibliography

- Bellavitis, A., *Famille, genre, transmission à Venise au XVIe siècle*, Rome 2008
- Ferraro, J. M., *Marriage Wars in Late Renaissance Venice*, Oxford 2001
- Karapidakis, N., *Civis fidelis: L'avènement et l'affirmation de la citoyenneté corfiote (XVIème-XVIIème siècles)*, Frankfurt 1992
- Καυταντζόγλου, Ρ., (επιμ.), *Οικογένειες του παρελθόντος. Μορφές οικιακής οργάνωσης στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια*. Αθήνα 1996
- Kertzer, D.I. and Barbagli, M. (eds), *Family Life in Early Modern Times: 1500-1789*, vol. 1, New Heaven and London 2001
- Κωνσταντινίδου, Κ., «Τα ληξιαρχικά βιβλία του βενετοκρατούμενου Χάνδακα (1632-1642), Στεγανά και δίκτυα επικοινωνίας μεταξύ των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων», *Εώα και Εσπέρια* 7, 2007, 173-190
- Λαμπρινός, Κ. Ε., *Κοινωνία και διοίκηση στο βενετοκρατούμενο Ρέθυμνο: Το ανώτερο κοινωνικό στρώμα των ευγενών (1571-1646)*, διδακτορική διατριβή, Κέρκυρα 1999
- Laslett, P. (ed.), with the assistance of R. Wall, *Household and Family in past time*, Cambridge 1972.
- Μάλλιαρης, Αλ., *Η Πάτρα κατά τη βενετική περίοδο, 1687-1715: γη, πληθυσμοί, κοινωνία στη Β.Δ. Πελοπόννησο*, Βενετία 2008
- Μαλτέζου, Χρ., «Η εικόνα της οικογένειας μέσα από τις αρχειακές πηγές», *Βενετοκρατούμενη Ελλάδα. Προσεγγίζοντας την ιστορία της*, Χρ. Μαλτέζου (επιστ. διεύθυνση), Δ. Βλάσση - Αγγ. Τζαβάρα (επιμ. κειμ.), τ. 1, Βενετία 2010, 211-226
- Μαυρομάτης, Γ. Κ., *Ανέκδοτα βενετικά έγγραφα για τους Κορνάρους της Σητείας και του Χάνδακα. Διαθήκες μελών της οικογένειας του Ιακώβου Κορνάρου*, Αθήνα 1986
- McKee, S., *A common dominion: Venetian Crete and the Myth of Ethnic Purity*, Philadelphia 2000
- Mitterauer, M., *The European Family: Patriarchy to Partnership from the Middle Ages to the Present*, Chicago 1982
- Orlando, Er., «Η εικόνα της οικογένειας», *Βενετοκρατούμενη Ελλάδα, ό.π.*, τ. 2, 805-834
- Παπαδία-Λάλα, Αν., *Ο θεσμός των αστικών κοινοτήτων στον ελληνικό χώρο κατά την περίοδο της βενετοκρατίας (13ος-18ος αι.). Μια συνθετική προσέγγιση*, Βενετία² 2008

❖ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΕΙΡΗΝΙΔΟΥ / VASSILIKI SEIRINIDOU

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: Έγκλημα και τιμωρία στον ελληνικό χώρο: από τις προεπαναστατικές πραγματικότητες στα ταραγμένα χρόνια του Αγώνα

Subject: Crime and punishment in Greece: From pre-revolutionary realities to the turbulent years of the Greek War of Independence.

Περίληψη: Το σεμινάριο εξετάζει τη σχέση ανάμεσα στο έγκλημα και τη συγκρότηση θεσμών ποινικής δικαιοσύνης και δημόσιας τάξης στον ελληνικό χώρο σε μια περίοδο που εκτείνεται από τα προεπαναστατικά χρόνια μέχρι και την ελληνική Επανάσταση. Προσεγγίζοντας το έγκλημα ως χώρο όπου συναντώνται η «μεγάλη» ιστορία των θεσμών και της εξουσίας και η «μικρή» της καθημερινότητας, το σεμινάριο φιλοδοξεί, αφενός, να παρέμβει κριτικά στη συζήτηση περί συγκρότησης κράτους κατά την Επανάσταση, αναδεικνύοντας τον βαθμό αλληλοδιαμόρφωσης θεσμών και κοινωνίας, και, αφετέρου, να ανιχνεύσει συνέχειες και ανατροπές που επέφερε η Επανάσταση στις κοινωνικές σχέσεις και συμπεριφορές.

Παράλληλα, στο πλαίσιο του σεμιναρίου οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με μεθοδολογικά εργαλεία της σύγχρονης ιστοριογραφίας του εγκλήματος, ενώ με αφορμή την ελληνική περίπτωση θα συζητηθούν κριτικά ερωτήματα της τελευταίας γύρω από τη σχέση μορφών παραβατικότητας και κοινωνικοπολιτικής οργάνωσης, καθώς και τη σχέση εγκλήματος και συγκρότησης κράτους.

Summary: The seminar explores the relationship between crime and the making of criminal justice and public order institutions in pre-revolutionary and revolutionary Greece. Approaching crime as a field where the “big” history of power and institutions and the “small” history of everyday life meet, the seminar attempts to intervene critically in the debate over state formation in Greece during the War of Independence, as well as to trace continuities and ruptures in social relations and attitudes brought about by revolution. The seminar also aims to familiarize students with the methodological tools of crime history, and on the occasion of the Greek example to discuss critically some of its basic assumptions.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Βιοβίτζης, Ι. Τ., *Η πολιτική Δικαιοσύνη κατά την Ελληνικήν Επανάστασιν μέχρι του Καποδιστρίου*, Αθήνα 1941
- Carroll, S. (επιμ.), *Cultures of Violence. Interpersonal Violence in Historical Perspective*, New York 2006.
- Emsley, C. *Crime, Police, and Penal Policy. European Experiences, 1750-1940*, Oxford 2007
- Gallant, T., «When “men of honor” met “men of law”: violence, the unwritten law and modern justice», στο Sh. D’Cruze, E. Avdela, J. Rowbotham (επιμ.), *Crime, Violence, and the Modern State, 1780-2000*, London 2008, 1-25
- Gerber, H., *State, Society, and Law in Islam. Ottoman Law in Comparative Perspective*, New York 1994
- Douglas, H., “Property, Authority, and the Criminal Law”, στον τόμο του ίδιου *Albion’s Fatal Tree*, New York 1975, 17-63
- Καρούζου, Εύ., «Έγκλημα και συγκρότηση κράτους στην Ελλάδα κατά την οθωνική περίοδο: προτεραιότητες στην ποινικοποίηση των κοινωνικών συμπεριφορών», *Νεοελληνικά Ιστορικά 2*, 2010, 11-36
- Maguire, M. etal. (επιμ.), *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford 2007
- Πανταζόπουλος, Ν., *Η δικαιοδοτική πολιτική κατά την Επανάσταση και την Καποδιστριακή περίοδο (1821-1832)*, Θεσσαλονίκη 1978

Τουρτόγλου, Μ. Α., «Περί της ποινικής δικαιοσύνης επί Τουρκοκρατίας και μετ' αυτήν μέχρι και του Καποδιστρίου. Βυζαντινές τινές επιδράσεις επί το εφαρμοσθέν δίκαιον», *Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου* 15, 1968, 1-3

❖ **ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ - ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΑΡΔΙΚΑ /
VANGELISKARAMANOLAKIS - KATERINAGARDIKAS**

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: Κοινωνική Ιστορία της Υγείας
Subject: Social History of Health

Περίληψη: Το σεμινάριο τοποθετεί την ιστορία της υγείας στο πλαίσιο της νεότερης κοινωνικής ιστορίας. Ενδιαφέρεται για την κατασκευή και εξέλιξη της δημόσιας υγείας και τη σχέση της με το νεωτερικό κράτος, για την επίδραση των πολέμων του 20ού αιώνα, για την κοινωνική σημασία των διαδοχικών επιστημολογικών παραδειγμάτων, για τις αντιλήψεις περί υγείας και ασθένειας και για τις ποικίλες προσλήψεις του ανθρώπινου σώματος.

Summary: The seminar places the history of health in the context of modern social history. It focuses on the construction and development of public health and its relation to modern statehood, on the impact of the wars of the twentieth century, on the social implications of successive epistemological paradigms, on notions of health and disease and on the broad range of perceptions of the human body.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία/ Selected Bibliography

- Gardikas, K., *Landscapes of Disease: Malaria in Modern Greece*, Studies in the History of Medicine, Budapest- New York 2018
- Grmek, M. D., *Οι ασθένειες στην αυγή του δυτικού πολιτισμού*. Μετφρ. Αφροδίτη Νιλολαΐδου, etal. Αθήνα: 1989
- Henderson, J., Horden, P. and Pastore, A. (επιμ.), *The Impact of Hospitals 300-2000*. Oxford - Bern 2007
- Huisman, F. and Warner, J.H. (επιμ.), *Locating Medical History : The Stories and Their Meanings*. Baltimore 2004
- Jackson, M. (επιμ.), *A Global History of Medicine* 320. New York - Oxford 2018.
- McNeill, W.H., *Plagues and Peoples*. New York 1976
- Park, K., *Secrets Of Women: Gender, Generation, and the Origins of Human Dissection*, MIT 2010
- Porter, R., *The Greatest Benefit to Mankind. A Medical History of Humanity from Antiquity to the Present*, London 1997
- Ranger, T. and Slack, P. (επιμ.), *Epidemics and Ideas; Essays on the Historical Perception of Pestilence*, Cambridge 1995
- Rosenberg, C. E., "Erwin H. Ackerknecht, Social Medicine and the History of Medicine." *Bulletin of the History of Medicine* 81.3, Fall 2007, 511-32
- Rosenberg, C. E., "Framing Disease: Illness, Society and History" στο Rosenberg, C. E. and Golden, J. (επιμ.) *Framing Disease: Studies in Cultural History: Health and Medicine in American Society*, New Brunswick, N.J. 1992 xiii-xxvi
- Θεοδώρου, Β., και Καρακατσάνη, Δ., "Υγιεινής παραγγέλματα": ιατρική επίβλεψη και κοινωνική πρόνοια για το παιδί τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Αθήνα 2010
- Καραμανωλάκης, Ευάγγ., "Το Δρομοκαΐτειο Φρενοκομείο: 1887-1903 όψεις και εγκαταστάσεις ενός ιδρυματικού θεσμού", *Μνήμων* 20, 1998, 45-66
- Κοπανάρης, Φ., *Η δημοσία υγεία εν Ελλάδι*, Αθήνα 1933
- Κωνσταντινίδου, Αικ., *Το κακό οδεύει έρποντας... : οι λοιμοί της πανώλης στα Ιόνια Νησιά (17ος-18ος αι.) : *Il malvaserpendo... : le epidemie della peste nelle Isole Ionie (XVII-XVIII sec.)*, Βενετία 2007*
- Λέκκα, Β., *Ιστορία και θεωρία της ψυχιατρικής. Από τον Ιπποκράτη μέχρι το κίνημα της αντιψυχιατρικής και του Michel Foucault*, Αθήνα 2012

❖ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΚΟΝΟΡΤΑΣ / PARASKEVAS KONORTAS

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: Εθνικισμοί vs *μιλλέτ* στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (19^{ος}-αρχές 20^{ού} αι.)

Subject: Nationalisms vs *millet*s in the Ottoman Empire (19th-beginning of the 20th centuries).

Περίληψη: Το σεμινάριο θα εστιάσει στην μελέτη της διάδοσης των εθνικισμών στην Οθωμανική Αυτοκρατορία κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ού} αιώνα, και ιδιαίτερα στη σταδιακή μετάβαση από την παραδοσιακή και ενταγμένη στο οθωμανικό πλαίσιο συλλογική ταυτότητα, η οποία αναφέρεται στην θρησκευτική (ή εθνοθρησκευτική) κοινότητα (*μιλλέτ*), προς τη νεωτερική συλλογική ταυτότητα, δηλαδή το έθνος. Θα εξετασθεί, εκτός των άλλων, κατά πόσον υπήρξαν αντιστάσεις στην διάχυση των εθνικισμών σε περιοχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, από την πλευρά του οθωμανικού πλαισίου, στο οποίο η επίσημη ιδεολογία ήταν ο οθωμανισμός, των παραδοσιακών -κυρίως αγροτικών- κοινοτήτων αλλά και των καθιερωμένων ελίτ, καθώς και σε ποιο μέτρο το ανήκειν σε ένα έθνος ήταν κατά την παραπάνω περίοδο και στην συγκεκριμένη (οθωμανική) κοινωνία, κάτι το αυτονόητο ή αντίθετα χρειαζόταν κάποιες διαδικασίες για να επιτευχθεί. Θα γίνει επίσης κριτική παρουσίαση των επιχειρημάτων των οπαδών των αντιμαχόμενων εθνικισμών, που αποδύθηκαν ανάμεσα σε άλλα και στον «πόλεμο» των στατιστικών, των χαρτών, των εκκλησιών και των σχολείων. Κύριοι γεωγραφικοί χώροι εστίασης θα είναι περιοχές της Μακεδονίας, της Θράκης και της Μικράς Ασίας.

Προς τον σκοπό αυτόν θα γίνει προσπάθεια να καταδειχθεί η χρησιμότητα της αντιπαραβολής πηγών συνταγμένων σε διαφορετικές γλώσσες και προερχόμενων από παράγοντες με αντιτιθέμενα συμφέροντα, ώστε να καταδειχθούν οι επί μέρους επιδιώξεις, στοχεύσεις, μέθοδοι, καθώς και τα αντίστοιχα επιχειρήματα. Πρόκειται πιο συγκεκριμένα για: α) ελληνόγλωσσες πηγές (κυρίως προξενικές, πρεσβευτικές και άλλες εκθέσεις, έγγραφα προερχόμενα από το περιβάλλον του Πατριαρχείου, απορριμμές του πληθυσμού κ.ά.), β) αντίστοιχα κείμενα συνταγμένα στην βουλγαρική γλώσσα που εκφράζουν τις βουλγαρικές διεκδικήσεις και γ) οθωμανικές πηγές (επετηρίδες βιλαετιών (σαλναμέδες), απογραφές πληθυσμού κ.ά.).

Summary: The seminary will focus on the propagation of nationalisms in the Ottoman Empire during the second half of the 19th and the beginning of the 20th centuries, particularly as it concerns the transition from the traditional religious (or ethno-religious) community (*millet*) to the modern collective identity, that is the nation. Another important issue associated with the above mentioned topic concerns the probable resistances to the propagation of nationalisms from the part of the ottoman environment, in which the main ideology was ottomanism, of the communities of the countryside as well as from the ecclesiastical milieus. The seminary will attempt also to answer the question if belonging to a nation was something obvious during the above mentioned period in the ottoman context or it was a target to be achieved. There will be also a critical presentation of the arguments used by the different nationalisms in order to precise the group or the groups claimed to form a part of the respective nations, as well as the “war” of maps, statistics, churches and schools. The main geographical areas that will be covered are parts of Macedonia, Thrace and Anatolia.

The confrontation among sources written in different languages and composed by factors having contrasting views on the issue seems to be useful. Sources that will be studied are written in Greek (reports by diplomatic agents of the Greek state, as well as from the Patriarchate of Constantinople, censuses etc.), same adequate texts written in Bulgarian, as well as ottoman sources (salnames, that is official annuaries, censuses etc.).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία/ Selected Bibliography

(Ο κατάλογος ακολουθεί το λατινικό αλφάβητο/ The list follows the latin alphabet. Δεν περιλαμβάνονται οι πρωτογενείς πηγές/ Primary sources are not included)

Αλεξανδρής, Α. «Οι Έλληνες στην υπηρεσία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας 1850-1922», *Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος*, 23, 1980, 365-404

Αναγνωστοπούλου, Σ. *Μικρά Ασία, 19^{ος} αι.-1919. Οι ελληνορθόδοξες κοινότητες. Από το μιλλέτ των Ρωμιών στο ελληνικό έθνος*, Αθήνα 1997

Braude, B. - Lewis, B. (επιμ.), *Christians and Jews in the Ottoman Empire. The functioning of a plural society*, I-II, New York - London 1982

Davison, R. *Reform in the Ottoman Empire, 1856-1876*, Princeton 1963

Γούναρης, Β. *Το Μακεδονικό Ζήτημα από τον 19^ο ως τον 21^ο αιώνα. Ιστοριογραφικές προσεγγίσεις*, Αθήνα 2010

Εταιρεία της Καθ' ημάς Ανατολής (εκδ.), *Ρωμιοί στην υπηρεσία της Υψηλής Πύλης*, Αθήνα 2002

Issawi, C. - Gondicas, D. (επιμ.), *Ottoman Greeks in the Age of Nationalism. Politics, Economy and Society in the 19th Century*, Princeton 1999

Karpat, K. *Ottoman population 1830-1914: demographic and social characteristics*, Madison 1985

Kitromilides, P. «"Imagined communities" and the origins of the national question in the Balkans», στο M. Blinkhorn - T. Veremis (επιμ.) *Modern Greece: nationalism and nationality*, Αθήνα 1990

Κονόρτας, Π. *Οθωμανικές θεωρήσεις για το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Βεράτια για τους Προκαθημένους της Μεγάλης Εκκλησίας (17^{ος}-αρχές 20^{ού} αιώνα)*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 1998

Κονόρτας, Π. «Από τα μιλλέτ στα έθνη: Διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων στη Θράκη (19^{ος} - αρχές 20^{ού} αιώνα)», στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (εκδ.), *Θράκη. Ιστορικές και γεωγραφικές προσεγγίσεις*, Αθήνα 2000, 169-190

Lewis, B. *The Emergence of Modern Turkey*, Oxford 1961 [ελλ. μτφρ. υπό τον τίτλο *Η ανάδυση της σύγχρονης Τουρκίας*, Αθήνα 2002]

Ματάλας, Π. *Έθνος και ορθοδοξία. Οι περιπέτειες μιας σχέσης. Από το «Ελλαδικό» στο Βουλγαρικό Σχίσμα*, Ηράκλειο 2002

Σταματόπουλος, Δ. *Μεταρρύθμιση και εκκοσμίκευση. Προς μια ανασύνθεση της ιστορίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου τον 19^ο αιώνα*, Αθήνα 2003

Βούρη, Σ. *Εκπαίδευση και εθνικισμός στα Βαλκάνια: Η περίπτωση της Βορειοδυτικής Μακεδονίας 1870-1904*, Αθήνα 1992

❖ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ / KATERINA KONSTADINIDOU

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: "Τα πάντα γύρω από το *sex*": Γάμος, μοιχεία, διαζύγιο, παρθενοφθορία και βιασμός στο βενετικό Ιόνιο (18ος αι.).

Subject: "All about *sex*": Marriage, divorce, adultery, defloration and rape in the Ionian Islands under Venetian rule during the 18th century.

Περίληψη: Πώς μέσα από υποθέσεις συζυγικών συγκρούσεων, ανάρμοστης σεξουαλικής συμπεριφοράς έγγαμων ανδρών, κυρίως όμως γυναικών, αθετήσεις υποσχέσεων γάμου και βιασμού διαγράφονται σχέσεις εξουσίας και πως αντανακλώνται σε αυτές κοινωνικές και έμφυλες ιεραρχίες στις βενετικές κτήσεις του Ιονίου κατά τον τελευταίο αιώνα της βενετικής παρουσίας; Σε ποιο βαθμό η σεξουαλική παρέκκλιση απειλεί δομικούς άξονες του βενετικού πολιτικού-πατριαρχικού συστήματος και πως μέσα από τις υποθέσεις, κυρίως, διαζυγίων και

παράνομων γάμων αποκαλύπτονται οι ρωγμές του; Πως νοηματοδοτείται η έννοια του σεξουαλικού εγκλήματος και σε ποιο βαθμό οι υπήκοοι αφομοιώνουν ή κάνουν χρήση δικαστικών πρακτικών της Κυριάρχου ή της Εκκλησίας; Πως το κράτος και η Εκκλησία, καθολική και ορθόδοξη, παρεμβαίνουν και κανονικοποιούν τη σεξουαλικότητα, "εισβάλλοντας" στη σφαίρα του ιδιωτικού; Και τέλος, σε ποιο βαθμό μέσα από αρχαιακό υλικό αναδεικνύονται συναισθήματα και κοινωνικές συμπεριφορές;

Τα παραπάνω ερωτήματα θα απασχολήσουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, οι οποίοι θα μελετήσουν τη βιβλιογραφία και θα αναλύσουν σχετικό αρχαιακό υλικό.

Summary:How are social and gender hierarchies, and power relations in the Ionian Islands during the last century of the Venetian rule highlighted and reflected through marital conflicts, inappropriate sexual behavior of married men and, especially, married women, broken marriage promises, and rapes? To what extent does the sexual deviation threaten the structures of the Venetian political-patriarchal system, and to what extent do divorces and illegal marriages reveal its ruptures? How is sexual crime conceptualized and to what extent do the Venetian subjects assimilate or use the legal practices of the Dominant or of the Orthodox Church? How do the State and the Church, Catholic and Orthodox, intervene and regularize sexual life by "invading" the private sphere? Lastly, to what extent do sentiments, affections and social behaviors emerge through the archive material?

All these questions will be discussed in the course of the seminar, during which students will study the literature in order to use it in the analysis of the archival evidence.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία/ Selected Bibliography

- Cristellon Cecilia, *Marriage, the Church, and its Judges in Renaissance Venice, 1420-1545*, Illinois 2017
 Ferraro Joanne M., *Marriage Wars in Late Renaissance Venice*, Oxford 2001
 Hacke D., *Women, Sex and Marriage in Early Modern Venice*, Aldershot 2004
 Καπάδοχος Δ. Χ., *Το διαζύγιο και οι λόγοι διαζυγίου στην Κέρκυρα την ενετική περίοδο (1386-1797)*, Αθήνα 1980
 Καπάδοχος Δ. Χ., *Η απονομή της δικαιοσύνης στην Κέρκυρα από τους μεγάλους πρωτοπαλάδες την ενετική περίοδο (1386-1797) σύμφωνα με τα ανέκδοτα έγγραφα του Ιστορικού Αρχείου Κέρκυρας*, Αθήνα 1990
 Plebani T., *Un secolo di Sentimenti. Amori e conflitti generazionali nella Venezia del Settecento*, Venezia 2012
 Πλουμίδης Σπ. Γ., *Γυναίκες και γάμος στην Κέρκυρα. Έμφυλες σχέσεις και οικονομικές δραστηριότητες*, Κέρκυρα 2008
 Ruggiero G., *Binding Passions: Tales of Magic, Marriage, and Power at the End of the Renaissance*, Oxford 1985
 Ruggiero G., *The Boundaries of Eros: Sex Crime and Sexuality in Renaissance Venice*, Oxford 1985
 Seidel Menchi S., Guagliioni D. (επιμ.), *Coniuginemici. La separazione in Italia dal XII al XVIII secolo*, Bologna 2000

❖ ΜΑΡΙΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ / MARIA EFTHYMIU

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: Ο Τύπος στο Αγώνα του '21. Η περίπτωση των *Ελληνικών Χρονικών* και του *Φίλου του Νόμου*

Subject: Newspapers in the Greek Independence War. The cases of the *Greek Chronicles* and the *Friend of the Law*

Περίληψη: Το σεμινάριο αυτό θα εστιάσει στις δύο εμβληματικότερες εφημερίδες του Αγώνα του '21: τα *Ελληνικά Χρονικά* (1824 -1826) που αποτόπωσαν τα όσα συνέβησαν στο Μεσολόγγι κατά τη διάρκεια της μακράς πολιορκίας τού 1825-1826, και τον *Φίλο του Νόμου*, την εφημερίδα της Ύδρας που εξέφραζε κατά τα κρίσιμα έτη 1824 - 1827 την πλευρά της Κυβέρνησης και της διοίκησης του Αγώνα. Μέσα από τις δύο αυτές εφημερίδες θα διερευνηθούν τόσο οι πολιτικές και κοινωνικές ισορροπίες όσο και τα ηθικά προτάγματα και ιδεολογήματα του Αγώνα.

Summary: The seminar will focus on the two most important newspapers of the Greek War of Independence (1821 -1829): *Greek Chronicles (Hellenika Chronika)* and *Friend of the Law (O Philos tou Nomou)*. *Hellenika Chronika* was printed in Mesolonghi during the years 1824 -1826 and gives us precious inside information about the long siege of the city (1825 -1826); *O Philos tou Nomou* was printed in the island of Hydra (1824 -1827) and reflects the views of the Greek Government of the time. Both will help us to investigate the emotional, ideological and social equilibriums of the complex phenomenon that the Greek War of Independence has been.

Ενδεικτική βιβλιογραφία/ Selected bibliography

- Dakin, D., *Ο Αγώνας των Ελλήνων για την Ανεξαρτησία, 1821 -1833*, Αθήνα 1983
 Διαμαντούρος, Ν., *Οι απαρχές της συγκρότησης σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα, 1821 -1828*, Αθήνα 2002
 Κασομούλης, Ν., *Ενθυμήματα Στρατιωτικά της Επανάστασης των Ελλήνων, 1821 -1833*, Αθήνα 1939
 Κουμαριανού, Αικ., *Ο Τύπος στον Αγώνα*, Αθήνα 1971
 Ροτζώκος, Ν. Β., *Επανάσταση και Εμφύλιος στο Εικοσιένα*, Αθήνα 1997
 Τρικούπης, Σπ., *Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης*, 1861

❖ ΕΥΑΝΘΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ / EVANTHIS HATZIVASSILIOU

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: Παγκοσμιοποίηση, μεταβιομηχανική εποχή, η νέα διεθνής συνεργασία και η Ελλάδα, 1965-1982

Subject: Globalization, the post-industrial era, new forms of international cooperation, and Greece, 1965-1982

Περίληψη: Το μάθημα θα εξετάσει την ανάδυση νέων πεδίων στην οργάνωση της κοινωνίας και της διεθνούς συνεργασίας: ανθρώπινα δικαιώματα, τεχνολογία (δορυφόρους, κομπιούτερ, υφαλοκρηπίδα κ.α.), το περιβάλλον, την ενεργειακή κρίση και τις οικονομικές/νομισματικές υποθέσεις, τη διεθνή ύφεση, την τάση για πολυμερή συνεργασία. Οι άξονες αυτοί συνδυάζονταν, αντίστοιχα, με αλλαγές στα αξιακά συστήματα της ώριμης μεταπολεμικής εποχής, και συνέβαλλαν στην είσοδο του δυτικού κόσμου στην λεγόμενη «μεταβιομηχανική» εποχή. Θα εξεταστεί επίσης το βαθμός της προσαρμογής της Ελλάδας σε αυτές τις τάσεις, με αιχμή το Σύνταγμα του 1975, την εξωτερική πολιτική, την οικονομία, την πολιτιστική πολιτική. Αναμένεται από τους φοιτητές να διενεργήσουν έρευνα όχι μόνον στη βιβλιογραφία αλλά και σε πρωτογενείς πηγές, πρωτίστως στον Τύπο.

Summary: The course will discuss the emergence of new forms of social activity and international cooperation: human rights, technological developments (satellites, computers, the Sea Bed and others), the environment, the oil shocks, financial/economic deliberations, détente and the trend towards multilateralism. These themes also reflected changes in the value systems of the late postwar period, and contributed to the entry of the Western world in the «post-industrial» era. The

course will also discuss the degree of the adjustment of Greece to these trends, focusing on the 1975 Constitution, foreign policy, the economy, culture. The students are expected to make research not only in the available bibliography, but also in primary sources, mainly the press.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected Bibliography

- Chassaing, Ph. *Les années 1970: fin d'un monde et origine de notre modernité*, Paris, 2008
- Ferguson, N., Maier, C.S., Manela, E. & Sargent, D.J. (επιμ.) *The Shock of the Global: the 1970s in Perspective*, Cambridge Mass. 2010
- Hatzivassiliou, E. *The NATO Committee on the Challenges of Modern Society, 1969-1975: Transatlantic Relations, the Cold War and the Environment*, Basingstoke 2017
- Iriye, A., Goedde, P. and Hitchcock, W.I. (επιμ.) *The Human Rights Revolution: An International History*, New York 2012
- Karamouzi, E., *Greece, the EEC and the Cold War, 1974-1979: the Second Enlargement*, Basingstoke 2014
- Krige, J. *American Hegemony and the Postwar Reconstruction of Science in Europe*, Cambridge Mass 2006
- Pedaliu, E. G. H. «Human Rights and International Security: The International Community and the Greek Dictators», *The International History Review*, *The International History Review* 38, 2016, 1014-1039
- Robertson, Th. *The Malthusian Moment: Global Population Growth and the Birth of American Environmentalism*, New Brunswick NJ 2012
- Snyder, S. B. *Human Rights Activism and the End of the Cold War: a Transnational History of the Helsinki Network*, New York 2011
- Suri, J. *Power and Protest: Global Revolution and the Rise of Detente*, Cambridge, Mass, 2003
- Varsori Antonio & Migani, G. (επιμ.), *Europe in the International Arena during the 1970s: Entering a Different World*, Frankfurt am Main 2011
- Weimer, D. *Seeing Drugs: Modernization, Counterinsurgency, and US Narcotics Control in the Third World, 1969-1976*, Kent, Ohio 2011
- Westad, Odde Arne, *The Global Cold War*, Cambridge 2007
- Καρράς, Κ., «Περιβάλλον και πολιτισμός: μία στάση ζωής», στο Κ. Σβολόπουλος, Κ.Ε. Μπότσιου και Ευάν. Χατζηβασιλείου (επιμ.), *Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής στον εικοστό αιώνα, τόμος Γ'*, Αθήνα 2008, 387-399
- Χατζηβασιλείου, Ευάν., «Ελληνικές αποουσίες: η νέα ατζέντα της διεθνούς συνεργασίας και η αποκοπή της Ελλάδας από τον κόσμο, δεκαετίες 1960-1980», στο Ν. Μαραντζίδης, Ιάκ. Μιχαηλίδης και Ευάν. Χατζηβασιλείου (επιμ.), *Η Ελλάδα και ο Ψυχρός Πόλεμος: επεκτείνοντας τις ερμηνείες*, Θεσσαλονίκη 2018, 141-155
- Χρησιτίδης, Χρ., «Η Ευρώπη έναντι της δικτατορίας των συνταγματάρχων: η περίπτωση της ελληνικής υπόθεσης στο Συμβούλιο της Ευρώπης», στο Π. Σούφρας (επιμ.), *Η δικτατορία των συνταγματάρχων και η αποκατάσταση της δημοκρατίας*, Αθήνα 2016, 405-419

❖ ΜΑΡΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ/ MARIACHRISTINACHATZIOANNOU

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: Το ελληνικό κράτος ως νέος τύπος επιχειρηματικών προσδοκιών και εγχειρημάτων (19ος-20ός αιώνας)

Περίληψη: Η ίδρυση του ελληνικού κράτους και η σταδιακή απομάκρυνση από το θεσμικό πλαίσιο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας θα επιφέρει αλλαγές, ανατροπές, αλλά και συνέχειες στον κόσμο της οικονομίας. Η γη, το εμπόριο, οι μεταφορές και η χρηματοδότηση όλου του οικονομικού συστήματος θα γνωρίσουν σιγά-σιγά μια μεγάλη ανανέωση που θα προκληθεί από την ανάδειξη της εθνικής οικονομίας.

Τομείς ιδιωτικών και κρατικών επιχειρηματικών σχεδίων:

- Ο φυσικός πλούτος που συνδέεται με τις εμπορευματικές καλλιέργειες
- Ο κόσμος της μεταποίησης πρώτων υλών με προορισμό την κατανάλωση (διατροφή, ένδυση)
- Οι υπηρεσίες: έμποροι, μεταφορείς, χρηματοδότες

Στόχος αυτού του σεμιναρίου είναι να τεθεί το πλαίσιο αναφοράς καθώς και ερωτήματα γύρω από το *ποιες ήταν οι συνθήκες που επικρατούσαν στο ελληνικό κράτος στο ξεκίνημα του και σε ποιους τομείς της οικονομίας θα μπορούσαν να προσβλέπουν οι επίδοξοι/φιλόδοξοι επενδυτές. Μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα θα αναγνωριστεί το υποκείμενο ως ενεργός διαμεσολαβητής των συλλογικών διεργασιών και η ανάδειξη της βιωμένης εμπειρίας ως καθοριστικής παραμέτρου στην κατανόηση της ιστορίας, αλλά και στον «εξανθρωπισμό» της οικονομικής ιστορίας.*

Subject: The Greek state as a new area of business aspirations and ventures (19th-20th century)

The establishment of the Greek state and the gradual distancing from the institutional framework of the Ottoman Empire will lead to changes, reversals, and continuities in the economy. Following a period of transition, land, trade, maritime transport and finance will gradually experience a major renewal, which will come as a consequence of the emergence of the national economy.

Sectors of private and state business plans:

- The natural capital associated with commodity crops
- The manufacture's world of raw materials (consumables, clothing)
- Services: merchants, carriers, financiers

This seminar has a twofold aim: 1) to set the reference framework, 2) and to address issues concerning the conditions prevailing in the Greek state during its foundation and the sectors of the economy that aspiring/ambitious investors were interested in. Through specific examples, the agents will be recognized as active mediators of collective processes, and the emergence of experience as a defining factor in the understanding of history, but also in "humanizing" economic history.

Ενδεικτική βιβλιογραφία/Selected bibliography

- Αγριαντώνη, Χρ., *Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα τον 19ο αιώνα*, Αθήνα 1986
- Αγριαντώνη, Χρ. - Χατζηγιάννου, Μ. Χρ., *Το Μεταξουργείο της Αθήνας*, Αθήνα 1995 (<http://epublishing.ekt.gr/el/7869>)
- Αμπού, Εντ., *La Grèce contemporaine*, Παρίσι 1855, ελλ. μτφρ. Α. Σπήλιου, επιμ. Τ. Βουρνά, *Η Ελλάδα του Όθωνος*, Αθήνα
- Ανδρέου, Απ., *Η εξωτερική εμπορική πολιτική της Ελλάδος 1830-1933*, Αθήνα 1933.
- Δερτιλής, Γ.Β., *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους (1830-1920)*, τ Α-Β, Αθήνα, Εστία 2005
- Κιτρομηλίδης, Π. & Σκλαβενίτης, Τρ. (επιμ.), *Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας 1833-2002*, τ. Α'-Β', Αθήνα 2004
- Μανσόλας, Α., *Πολιτειογραφικά πληροφορία περί Ελλάδος*, [1867], (φωτ. ανατύπωση) Αθήνα 1980
- Strong, Fr. *Greece as a Kingdom*, London 1842
- Τιρς, Φρ., *De l'Etat actuel de la Grèce et des Moyens d'arriver à sa restauration*, τ. 1-2, Λευκίδια 1833, ελλ. μτφ.Α. Σπήλιου, επιμ. Τ. Βουρνά, *Η Ελλάδα του Καποδίστρια*, τ.1-2, Αθήνα 1972
- Τσοκόπουλος, Β., *Πειραιάς, 1835-1870. Εισαγωγή στην ιστορία του ελληνικού Μάντσεστερ*, Αθήνα 1984
- Χατζηγιάννου, Μ. Χρ., *Οικογενειακή στρατηγική και εμπορικός ανταγωνισμός. Ο οίκος Γερούση τον 19ο αιώνα*, Αθήνα 2003

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ /WINTER SEMESTER

1831	<p>Η γυναίκα ως επαγγελματίας και χορηγός φιλανθρωπίας στις κοινωνίες του ύστερου μεσαιώνα (12ος-14ος αι.) <i>N. Γιαντσή-Μελετιάδη</i></p> <p>The woman as a professional and a sponsor of charity (12th-14th c.) <i>N. Giantsi-Meletiades</i></p>
1833	<p>Η μεσογειακή πολιτική των δυτικών δυνάμεων την περίοδο των σταυροφοριών. Διπλωματικές και οικονομικές αντιπαραθέσεις (12ος-16ος αι.) <i>M. Ντούρου-Ηλιοπούλου</i></p> <p>The Mediterranean policy of the Latin powers during the Crusades. Diplomatic and economic challenges (12th-16th c.) <i>M. Dourou-Plioroulou</i></p>
1835	<p>Ένας αποκλειστικός Θεός: Χριστιανοί, Εβραίοι και Μουσουλμάνοι στη μεσαιωνική και πρώιμη νεότερη Ευρώπη <i>K. Γαγανάκης</i></p> <p>An exclusivist God: Christians, Jews, and Muslims in medieval and early modern Europe <i>K. Gagarakis</i></p>
1837	<p>Όψεις της Ευρωπαϊκής Μετανάστευσης (από τους ναπολεόντειους χρόνους μέχρι και τον Μεσοπόλεμο) <i>M. Παπαθανασίου</i></p> <p>Aspects of European Migration (from the napoleonic era up to the Interwar years) <i>M. Parathanasiou</i></p>
1845	<p>Ιμπεριαλισμός και αποικιακή επέκταση στη νεότερη Ευρώπη <i>I. Δημάκης</i></p> <p>Imperialism and colonial expansion in Modern Europe <i>I. Dimakis</i></p>

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ /SPRING SEMESTER

1832	<p>Ένας αποκλειστικός Θεός: Χριστιανοί, Εβραίοι και Μουσουλμάνοι στη μεσαιωνική και πρώιμη νεότερη Ευρώπη <i>K. Γαγανάκης</i></p> <p>An exclusivist God: Christians, Jews, and Muslims in medieval and</p>
------	---

	early modern Europe <i>K. Gaganakis</i>
1834	Έθνη και Εθνικισμοί στη Νεότερη Ευρώπη (19ος και 20ός αι.) <i>I. Δημάκης</i>
	Nations and Nationalism in Modern Europe (19th and 20th c.) <i>I. Dimakis</i>

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

❖ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΓΙΑΝΤΣΗ-ΜΕΛΕΤΙΑΔΗ / ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ GIANTSI-MELETIADES

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: Η γυναίκα ως επαγγελματίας και χορηγός φιλανθρωπίας στις κοινωνίες του ύστερου μεσαίωνα (12^{ος}- 14^{ος} αι.)

Subject: The woman as a professional and a sponsor of charity (XII-XIV s.)

Περίληψη: Αντικείμενο των μαθημάτων αυτού του σεμιναρίου θα είναι η διερεύνηση της θέσης των γυναικών του αστικού περιβάλλοντος κατά τη διάρκεια των μεσαιωνικών χρόνων και ιδίως της ύστερης μεσαιωνικής περιόδου (14^{ος}-15^{ος} αι.). Η προσέγγιση που θα επιχειρήσουμε εστιάζει το ενδιαφέρον της στους τρόπους με τους οποίους οι γυναίκες λειτουργούν κυρίως στους χώρους της επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως είναι οι συντεχνίες και το εμπόριο, αλλά και στην κοινωνική τους εμφάνιση. Μας ενδιαφέρουν επίσης οι περιπτώσεις στις οποίες η γυναίκα γίνεται αντικείμενο βίαιης συμπεριφοράς, εννοώντας με αυτό τον όρο όχι μόνον τη φυσική/σωματική βία, αλλά και τη λεκτική βία και τον αποκλεισμό. Μέσα στο πλαίσιο αυτό μπορούμε να παρακολουθήσουμε τους τρόπους με τους οποίους οι γυναίκες διεκδικούν την «ισότιμη» μεταχείρισή τους και διεισδύουν στον κοινωνικό και επαγγελματικό ιστό. Οι γυναίκες του Μεσαίωνα, λίγο πριν την έναρξη των νεωτερικών χρόνων της Ευρώπης, προετοιμάζουν με τον δικό τους τρόπο το «άνοιγμα» της νέας εποχής. Μέσα στους στόχους του σεμιναρίου είναι να δοκιμάσει να ερμηνεύσει τις συμπεριφορές που περιγράψαμε παραπάνω, μέσα από το πρίσμα των ερωτημάτων που θέτει η σύγχρονη ιστοριογραφία για τη νεωτερικότητα και τη μετανεωτερικότητα.

Summary: The main objective of this seminar will be the exploration of female status in the urban environment during the Middle Ages, especially during the Late Medieval Period (14th-15th centuries). The attempted approach will be focusing on the ways women functioned in the spaces of

professional activity, such as guilds and trade, but also on their social appearance and presence. We are also interested in the cases where women became an object of violent behavior, not only in terms of physical violence, but also in the sense of verbal abuse and/or exclusion. Within this context we can also follow the ways that women claimed “equal” treatment and how they gradually pervaded the social and professional fabric. Medieval women, just before the commencement of Europe’s Modernity, prepared in their own way the opening to a new age. The interpretation of the above mentioned behavioral patterns, as seen in the light of the questions set by contemporary historiography about modernity and post-modernity, are within the central targets of this seminar.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Anderson, B. - Zinsler Z. *A History of Their Own: Women in Europe from Prehistory to the Present*, Vol. 1, revised edition, Oxford 2000
- Bennett, J. “Medievalism and Feminism,” *Speculum* 68, 1993, 309-331
- Blanc, O., *Parades et parures. L'invention du corps de mode à la fin du Moyen Age*, Paris 1997
- Bologne, J.-Cl. *La naissance interdite. Stérilité, avortement, contraception au Moyen Age*, Paris 1988
- Boureau, A. "La redécouverte de l'autonomie du corps : l'émergence du somnambule (XIIIe-XIVe siècles)", *Micrologus* 1, 1993, 27-42
- Brown, P. *Le renoncement à la chair. Virginité, célibat et continence dans le christianisme primitif*, Paris 1995 (αγγλ. Έκδ. 1988)
- Bynum, C. W. *Fragmentation and Redemption: Essays and Gender and the Human Body in Medieval Religion*, New York 1991
- Duby, G. - M. Perrot, *Histoire des femmes en Occident - Le Moyen Age*, Paris, Plon 1990
- Mosher Stuard, S. *Women in Medieval History and Historiography*, Philadelphia 1987
- Partner, N. (ed.) *Studying Medieval Women: Sex, Gender, Feminism*, Cambridge 1993
- Pernoud, R. *La femme au temps des cathédrales*, Paris 1980
- Verdon, J. *La femme au Moyen Age*, Paris 2006
- Women in Medieval Times: An Annotated Bibliography*, Wiener Publishers 1988
- medievals.revues.org/document869.html.
- Matrix: A collection of resources for the study of women's religious communities, 500-1500.*

❖ ΜΑΡΙΑ ΝΤΟΥΡΟΥ-ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ / MARIA DOUROU-ILIOPOULOU

Χειμερινό εξάμηνο / Winter Semester

Θέμα: Η μεσογειακή πολιτική των δυτικών δυνάμεων την περίοδο των σταυροφοριών. Διπλωματικές και οικονομικές αντιπαραθέσεις (12ος-16ος αι.)

Subject: The Mediterranean policy of the Latin powers during the Crusades. Diplomatic and economic challenges (12th-16th centuries)

Περίληψη: Θέμα του σεμιναρίου είναι η παρουσία και η πολιτική των δυτικών δυνάμεων, ιδιαίτερα των Φράγκων, των Αραγωνίων, των Βενετών και των Γενουατών στη δυτική και ανατολική Μεσόγειο την περίοδο των σταυροφοριών μέχρι την κατάλυση των λατινικών ηγεμονιών λόγω της επέκτασης των Τούρκων. Έμφαση δίνεται στην εξωτερική πολιτική των δυνάμεων, ιδιαίτερα στην ανατολική Μεσόγειο τον 12^ο έως τον 16^ο αιώνα, όπως και στις διπλωματικές και οικονομικές σχέσεις με τις άλλες δυνάμεις της

εποχής. Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα μελετώντας δυτικές πρωτογενείς πηγές (αρχαιακές και φιλολογικές), αλλά και τη δευτερογενή βιβλιογραφία, να εμβαθύνουν σε θέματα που αφορούν την κατάσταση στη δυτική Ευρώπη, την εγκατάσταση των Δυτικών στην Ανατολή, τους νέους θεσμούς και τη συμβίωση με τις τοπικές κοινωνίες προκειμένου να συγκροτήσουν εικόνα της διαμορφωθείσας κατάστασης στο μεσογειακό χώρο αυτή την περίοδο.

Summary: The seminar aims in enlightening the presence and the activities of the Latin powers, especially the Franks, the Aragonese, the Venetians and the Genoese in the Mediterranean during the period of the crusades until the final decline of the Latin dominions in the eastern Mediterranean because of the Turkish expansion. Emphasis is given in the policy of the Latins during the 12th-16th centuries, especially their impact on political, social and economic terms as well as their symbiosis with the local societies. Through the study of western primary sources (archival and literary) and secondary literature the students obtain a better understanding of the situation in Western Europe and the Mediterranean during the medieval period.

Ενδεικτικήβιβλιογραφία/ Selected bibliography

- Abulafia, D. *The western Mediterranean Kingdoms, 1200-1500. The struggle for dominion*, Longman 1997
 Arbel, B. *Intercultural contacts in the medieval Mediterranean*, London 1996
 Balard, M. *La Romanie génoise (XIIe au début du XVe siècle)*, Genova 1978
 Balletto, L. *Genova, mediterraneo, Mar Nero (XIII-XV sec.)*, Genova 1976
 Bisson, T.N. *The medieval crown of Aragon. A short history*, Oxford 1986
 Bon, A. *La Morée franque. Etudes historiques, topographiques et archéologiques sur la principauté de Morée (1204-1430)*, Paris 1969
 Buongiorno, M. *L'amministrazione Genovese nella Romania*, Genova 1977
 Leonard, E. *Les Angevins de Naples*, Paris 1954
 Lock, P. *Οι Φράγκοι στο Αιγαίο (1204-1500)*, Αθήνα 1998
 Lopez, R.S. *Sù e giù per la storia di Genova*, Genova 1975
 Thiriet, Fr. *La Romanie vénitienne au Moyen Age. Le développement et l'exploitation du domaine colonial vénitien (XII-XVe s.)*, Paris 1975
 Μαλιτζου, Χρ. (επιμ.), *Όψεις της ιστορίας του βενετοκρατούμενου Ελληνισμού. Αρχαιακά τεκμήρια*, Αθήνα 1993
 Ντούρου-Ηλιοπούλου, Μ. *Από τη δυτική Ευρώπη στην ανατολική Μεσόγειο. Οι σταυροφορικές ηγεμονίες στη Ρωμανία (13^{ος}-15^{ος} αι.). Πολιτικές και θεσμικές πραγματικότητες*, Αθήνα 2012
 Ντούρου-Ηλιοπούλου, Μ. *Οι Δυτικοί στη Ρωμανία (13^{ος}-15^{ος} αι.). Μια ερευνητική προσέγγιση*, Αθήνα 2013
 Ντούρου-Ηλιοπούλου, Μ. *Φράγκοι και Βενετοί στη Ρωμανία. Αρχαιακά τεκμήρια*, *Classica et Varia XVI*, Αθήνα 2016
 Παπαδία - Λάλα, Αν. *Ο θεσμός των αστικών κοινοτήτων στον ελληνικό χώρο κατά την περίοδο της βενετοκρατίας (13^{ος}-18^{ος} αι.). Μια συνθετική προσέγγιση*, Βενετία 2004

❖ ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΓΑΝΑΚΗΣ

Χειμερινό εξάμηνο / Winter Semester

Θέμα: Ένας αποκλειστικός Θεός: Χριστιανοί, Εβραίοι και Μουσουλμάνοι στη μεσαιωνική και πρώιμη νεότερη Ευρώπη

Subject: An exclusivist God: Christians, Jews, and Muslims in medieval and early modern Europe

Περίληψη: Το τέλος του 15^{ου} αιώνα σηματοδότησε με τον πιο βίαιο τρόπο το τέλος της μακραίωνης όσο και επισημίας συμβίωσης των εβραϊκών και μουσουλμανικών κοινοτήτων με τις κυρίαρχες χριστιανικές στην Ιβηρική χερσόνησο. Οι Εβραίοι της Ισπανίας ήταν μόνιμα εκτεθειμένοι στη χλεύη και στους διωγμούς των Χριστιανών, ενώ η θρησκευτική μεταστροφή μεγάλων τμημάτων των εβραϊκών πληθυσμών μετά τα πογκρόμ των αρχών του 14^{ου} αιώνα δεν προφύλαξε τους Νέους Χριστιανούς από την καχυποψία της ισπανικής Ιεράς Εξέτασης, ούτε από το μίσος των «παλαιών Χριστιανών». Το 1490, οι Εβραίοι της Ισπανίας που αρνήθηκαν να προσηλυτισθούν στη χριστιανική θρησκεία εγκατέλειψαν μαζικά το βασίλειο έπειτα από βασιλική εντολή. Τον 16^ο αιώνα, οι εβραϊκής καταγωγής Νέοι Χριστιανοί της Ισπανίας βρέθηκαν αντιμέτωποι με τη ρατσιστική θεωρία της «Καθαρότητας του Αίματος», της βιολογικής ανωτερότητας των παλαιών Χριστιανών. Ευρύτερα στη Δύση, οι εβραϊκές κοινότητες είχαν υποστεί σφαγές στα τέλη του 13ου αιώνα στην Αγγλία, στη δεύτερη δεκαετία του 14ου αιώνα στο γαλλικό βασίλειο, ενώ οι Εβραίοι της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας είχαν βιώσει τη φρίκη των μαζικών σφαγών και βίαιων προσηλυτισμών στη διάρκεια των σταυροφοριών, για να ξαναβρεθούν εκτεθειμένοι στον ρατσιστικό «λίβελλο του αίματος» στα τέλη του 15ου αιώνα. Από την ολοκλήρωση της ισπανικής *Reconquista*, οι μουσουλμάνοι της Ισπανίας βρέθηκαν και αυτοί αντιμέτωποι με ένα ολοένα εχθρικότερο ισπανικό κράτος, συνεπικουρούμενο από την Καθολική Εκκλησία, και υπέστησαν αλλεπάλληλα κύματα βίαιου εκχριστιανισμού αλλά και εκδίωξης από την Ισπανία στη διάρκεια του 16^{ου} και του 17^{ου} αιώνα. Στη διάρκεια του 16^{ου} αιώνα, Σεφαραδίτες Εβραίοι και *Moriscos* συγκρότησαν μεγάλες διασπορικές κοινότητες, κυρίως στα βορειοαφρικανικά παράλια και στη λεκάνη της Μεσογείου, στην επικράτεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι πολιτικές κάθαρσης και εξαγνισμού του διασπασμένου *Corpus Christianum* από τις δυτικές μοναρχίες οξυμένες από την κρίση της Μεταρρύθμισης, εδραίωσαν ένα ασφυκτικό κλίμα μισαλλοδοξίας, που εξαφάνιζε κάθε προοπτική ομαλής επανένταξης των θρησκευτικών προσφύγων στις μητρικές τους κοινωνίες. Το σεμινάριο χαρτογραφεί τις εξελίξεις στις σχέσεις ανάμεσα στις διώκουσες και διωκόμενες θρησκευτικές κοινότητες, επιχειρεί να ανιχνεύσει στοιχεία ώσμωσης πριν τους διωγμούς όσο και στις κοινότητες της διασποράς.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να παρακολουθήσουν το σεμινάριο σε ετήσια βάση, με την υποχρέωση να καταθέσουν δύο εργασίες, ή να ενταχθούν αυτοτελώς στο σεμινάριο του χειμερινού ή του εαρινού εξαμήνου.

Summary: The year 1490 marked violently the end of the long and precarious coexistence of Jewish and Muslim communities with the dominant Christian ones in Spain and the Iberian Peninsula. The Jews of Spain had been subjected to the contempt and numerous purges by the Christians, while the conversion

of a large part of the Jewish populations, following the pogroms of the early 14th century, did not protect the New Christians from the suspicion of the Spanish Holy Inquisition and the wrath of the Christian population. In 1490, the Jews of Spain who refused to convert were forced to leave the kingdom on royal orders. In the 16th century, the New Christians were exposed to the racist theory of the 'Purity of the Blood', of the biological superiority of "old Christians". Further in the West, Jewish communities had endured hardship and persecution at the end of the 13th century in England, in the second decade of the 14th century in France, while the Jews of the Holy Roman Empire had been subjected to mass slaughter and forced conversions during the crusades, only to be exposed to the racist 'Blood Libel' at the end of the 15th century. Following the *Reconquista*, Muslims in Spain faced an increasingly hostile royal mechanism and the Catholic Church, and suffered numerous waves of forced conversion and expulsion from Spain in the 16th and 17th centuries. During the 16th century Sephardi Jews and Moriscos founded large diasporic communities, mainly on the coast of North Africa and in the Eastern Mediterranean, territory of the Ottoman Empire. The policies of purgation and purification of the divided *Corpus Christianum*, pursued by Western European monarchies, and accentuated by the Reformation crisis, established a climate of intolerance that totally negated any prospect of return and re-assimilation of religious and ethnic refugees. The seminar charts developments in the relations between persecuting and persecuted religious communities and attempts to trace points of osmosis between the various religious communities, prior to the persecutions and in the diasporic universe.

Ενδεικτική βιβλιογραφία/ Selected Bibliography

- Alpert, M. *Crypto-Judaism and the Spanish Inquisition*, London 2001
- Aronson-Friedman, A. and Kaplan, G.B. (επιμ.), *Marginal Voices: Studies in Converso Literature of Medieval and Golden Age Spain*, Leiden 2012
- Bell, D.P. *Jewish Identity in Early Modern Germany. Memory, Power and Community*, Λονδίνο 2007
- Benveniste, R. & Plakotos, G. "Converting bodies, embodying conversion: The production of religious identities in late medieval and early modern Europe", στο Y. Fox, Y. Yisraeli (επιμ.), *Contesting Inter-Religious Conversion in the Medieval World*, London 2017, 245-267
- Bodian, M. *Dying in the Law of Moses. Crypto-Jewish Martyrdom in the Iberian World*, Bloomington 2007
- Burnett, S.G. & Bell, D.Ph. (επιμ.), *Jews, Judaism, And the Reformation in Sixteenth-century Germany*, Leiden 2006
- Cook, K.P. *Forbidden Passages. Muslims and Moriscos in Colonial Spanish America*, Philadelphia 2016
- Ehlers, B. *Between Christians and Moriscos. Juan de Ribera and Religious Reform in Valencia, 1568-1614*, Baltimore 2006
- Elukin, J. *Living Together, Living Apart. Rethinking Jewish-Christian Relations in the Middle Ages*, New Jersey 2007
- García-Arenal Rodríguez, M. & Wiegers, G. A. *The Expulsion of the Moriscos from Spain. A Mediterranean Diaspora*, Leiden 2014
- Greene, M. *A Shared World. Christians and Muslims in the Early Modern Mediterranean*, New Jersey 2000
- Ingram, K. *Conversos and Moriscos in Late Medieval Spain and Beyond*, Volume 1, *Departures and Change*, Leiden 2009
- Meyerson, M.D. & English, E.D. (επιμ.), *Christians, Muslims and Jews in Medieval and Early Modern Spain: Interaction and Cultural Change*, Chapel Hill, NC 2000
- Nirenberg, D. *Communities of Violence: Persecution of minorities in the Middle Ages*, New Jersey 1998
- Terpstra, N. *Religious Refugees in the Early Modern World. An alternative history of the Reformation*, Cambridge 2015

❖ **ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Χειμερινό εξάμηνο / Winter Semester

Θέμα: Όψεις της Ευρωπαϊκής Μετανάστευσης (από τους ναπολεόντειους χρόνους μέχρι και τον μεσοπόλεμο).

Subject: Aspects of European Migration (from the napoleonic era up to the interwar years).

Περίληψη: Εξετάζονται όψεις της εσωτερικής, ενδο-ευρωπαϊκής και διηπειρωτικής μετανάστευσης/ μετακίνησης των πληθυσμών της δυτικής, βόρειας, κεντρικής και κεντροανατολικής Ευρώπη σε συνάρτηση με τις θεμελιώδεις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές διαδικασίες που επηρεάζουν καθοριστικά και μετασχηματίζουν ή/και ανατρέπουν τη ζωή των κατοίκων της ευρωπαϊκής ηπείρου κατά την υπό εξέταση περίοδο (εκβιομηχάνιση, αστικοποίηση, οικονομικές κρίσεις, πολεμικές συρράξεις, αποικιακή εξάπλωση, πολιτικές διαχείρισης κοινωνικών ζητημάτων, ανάπτυξη των εθνικισμών και εθνικιστικές πολιτικές). Στο ευρύτερο αυτό πλαίσιο θα μας απασχολήσουν ειδικότερα συγκεκριμένες μορφές μετανάστευσης όπως η κυκλική ή εποχική μετανάστευση (ειδικά ως προς τους αγροτικούς πληθυσμούς), η υπερατλαντική μετανάστευση και ζητήματα όπως η αγροτική έξοδος, η εισροή εσωτερικών μεταναστών στα αστικά κέντρα και η ενσωμάτωση ή περιθωριοποίησή τους, η αντιμετώπιση της φτώχειας και της εγκληματικότητας στην Ευρώπη μέσα από την αναγκαστική, διηπειρωτική μετακίνηση/μετανάστευση, η αναζήτηση καλύτερων συνθηκών ζωής στο πλαίσιο των αποικιακών αυτοκρατοριών, πληθυσμιακές μετακινήσεις ως συνέπεια του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου και των μεσοπολεμικών κρίσεων. Μας ενδιαφέρει τόσο μία εκ των άνω προσέγγιση με βάση τις κρατικές πολιτικές, τους νόμους, τα στατιστικά στοιχεία, και τους λόγους που συγκροτούνται περί την μετανάστευση όσο και μία ιστορία από τα κάτω που διερευνά τα κίνητρα, τις στρατηγικές, τις πρακτικές και τις βιωμένες εμπειρίες των ιστορικών υποκειμένων.

Summary: The seminar deals with aspects of internal, inter European and intercontinental migration/mobility of western, northern, central and central-eastern European populations in connection with those fundamental economic, social and political processes, which affect and/or transform Europeans' lives during the period under examination (namely industrialization, urbanization, financial and economic crises, war conflicts, colonial expansion, social policies, nationalisms and nationalistic policies). Within this broader context we will examine particular forms of migration such as cyclical or seasonal migration (especially in regard to rural populations), transatlantic migration and issues like rural exodus, immigration into urban centres and immigrants' social integration or

marginalization, forced migration as a means of official handling with poverty and/or criminality, looking for better living conditions within the context of colonial empires, population movements as a result of the First World War and of interwar crises. We are interested in approaching our subject both from above, looking into state policies, legislation, statistical evidence and discourses around migration, as well as from the point of view of a history from below, exploring motives, strategies, practices and living experiences of historical subjects.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία/Selective Bibliography

- Bade, K., *Migration in European History* (μτφρ. από τα γερμανικά: A. Brown), 2003.
 Cohen, R., Robinson, V. et. al. (eds.), *The International Library of Studies on Migration*, Chletenham UK, Brookfield US, 1996- [κυρίως τόμοι 4/I και 4/II: Colmes Holing (ed.) *Migration in European History*].
 Francois, L., Isaacs, A. K., *The Sea in European history*, Pisa 2001.
 Hochstadt, St., *Mobility and Modernity. Migration in Germany, 1820-1989*, Ann Arbor 1999
 Livi-Bacci M., *A Short History of Migration*, (μτφρ.: C. Ipsen) Cambridge 2012.
 Lucassen, J., *Migrant Labour in Europe 1600-1900. The Drift to the North Sea*. (μτφρ. από τα ολλανδικά D.A. Bloch), London - Sydney - Wolfeboro - New Hampshire 1987
 Lucassen, J., Lucassen, L. (επιμ.), *Migration, Migration History, History. Old Paradigms and New Perspectives*, Bern - Berlin et.al. 1997
 Lucassen, L., *The Immigrant Threat. The Integration of Old and New Migrants in Western Europe since 1850*, Urbana and Chicago 2005
 Page Moch, L., *Moving Europeans. Migration in Western Europe since 1650*, Bloomington and Indianapolis 2003 (2nd edition, 1st edition 1992)
 Sherington, G., Jeffrey, Chr., *Fairbridge. Empire and Child Migration*, London 1998
 Siddle, D. J. (επιμ.), *Migration, Mobility and Modernization*, Liverpool 2000
 Steidl, A., Ehmer, J. et.al., *European Mobility. Internal, international and transatlantic moves in the 19th and early 20th century*, Goettingen 2009

❖ ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜΑΚΗΣ / IOANNIS DIMAKIS

Χειμερινό εξάμηνο/ Winter semester

Θέμα: Ιμπεριαλισμός και αποικιακή επέκταση στη νεότερη Ευρώπη

Subject: Imperialism and colonial expansion in Modern Europe

Περίληψη: Το σεμινάριο χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο γίνεται θεωρητική προσέγγιση του θέματος. Συγκεκριμένα αναλύονται οι έννοιες του ιμπεριαλισμού και της αποικιακής επέκτασης στη νεότερη εποχή (εν σχέση προς παλαιότερες περιόδους) και διερευνώνται τα αίτια, ο χαρακτήρας και οι μορφές που λαμβάνουν τα φαινόμενα αυτά. Στο δεύτερο μέρος κάθε φοιτητής πραγματεύεται ένα θέμα που έχει επιλέξει σχετικά με τις πρακτικές εκδήλωσης της αποικιακής επέκτασης και τον ιμπεριαλισμό.

Summary: The seminar is divided in two parts. The first part concentrates on the theoretic approach of the subject and attempts to analyze imperialism and colonial expansion in modern times. It also examines the reasons, the

character as well as the shapes these phenomena acquired. The second part consists of students' presentations.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία/ Selective bibliography

- Barratt-Brow, M., *Essays on imperialism*, London 1972
 Brunshwig, M., *Mythes et réalités de l'impérialisme colonial français*, Paris 1960.
 Cohen, B.J., *The question of imperialism. The political economy of dominance and dependence*, New York 1973
 Fieldhouse, D.K., *Colonialism, 1870-1945. An introduction*, London 1981
 Fieldhouse, D.K., *Economics and empire (1830-1914)*, Ithaca 1973
 Fieldhouse, D.K., *The theory of capitalist imperialism*, London 1967
 Hobson, J. A., *Imperialism, a study*, London 1902
 Kemp, T., *Theories of imperialism*, London 1967
 Koebner, R., *Imperialism. The story and significance of a political world, 1840-1960*, Cambridge 1964
 Λένιν, Β.Ι., *Ο ιμπεριαλισμός τελευταίο στάδιο του καπιταλισμού*, Αθήνα 1917
 Lichtheim, G., *Imperialism* (και σε γαλλική μετάφραση), London 1971
 Magdoff, H., *Imperialism. From colonial age to the present*, New York and London 1978
 Mommsen, W.J., *Theories of imperialism*, Chicago 1980
 Moon, P. Th., *Imperialism and world politics*, New York 1964
 Schumpeter, J.A.Q., *Imperialism and social classes*, New York 1919
 Thornton, A.P., *Doctrines of imperialism*, New York 1965
 Thornton, A.P., *The imperial idea and its enemies. A Study in British power*, New York 1968
 Winks, R. W., *The age of imperialism*, Englewood Cliffs, N.J. 1968
 Wolfe, M. (ed.), *The economic causes of imperialism*, London 1972

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ / SPRING SEMESTER

❖ ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΓΑΝΑΚΗΣ / KOSTAS GAGANAKIS

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: Ένας αποκλειστικός Θεός: Χριστιανοί, Εβραίοι και Μουσουλμάνοι στη μεσαιωνική και πρόωμη νεότερη Ευρώπη

Subject: An exclusivist God: Christians, Jews, and Muslims in medieval and early modern Europe

Περίληψη: Το τέλος του 15^{ου} αιώνα σηματοδότησε με τον πιο βίαιο τρόπο το τέλος της μακραίωνης όσο και επισφαλούς συμβίωσης των εβραϊκών και μουσουλμανικών κοινοτήτων με τις κυρίαρχες χριστιανικές στην ιβηρική χερσόνησο. Οι Εβραίοι της Ισπανίας ήταν μόνιμα εκτεθειμένοι στη χλεύη και στους διωγμούς των Χριστιανών, ενώ η θρησκευτική μεταστροφή μεγάλων τμημάτων των εβραϊκών πληθυσμών μετά τα πογκρόμ των αρχών του 14^{ου} αιώνα δεν προφύλαξε τους Νέους Χριστιανούς από την καχυποψία της ισπανικής Ιεράς Εξέτασης, ούτε από το μίσος των «παλαιών Χριστιανών». Το 1490, οι Εβραίοι της Ισπανίας που αρνήθηκαν να προσηλυτισθούν στη χριστιανική θρησκεία εγκατέλειψαν μαζικά το βασίλειο έπειτα από βασιλική εντολή. Τον 16^ο αιώνα, οι εβραϊκής καταγωγής Νέοι Χριστιανοί της Ισπανίας βρέθηκαν αντιμέτωποι με τη ρατσιστική θεωρία της «Καθαρότητας του Αίματος», της βιολογικής ανωτερότητας των παλαιών Χριστιανών. Ευρύτερα

στη Δύση, οι εβραϊκές κοινότητες είχαν υποστεί σφαγές στα τέλη του 13ου αιώνα στην Αγγλία, στη δεύτερη δεκαετία του 14ου αιώνα στο γαλλικό βασίλειο, ενώ οι Εβραίοι της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας είχαν βιώσει τη φρίκη των μαζικών σφαγών και βίαιων προσηλυτισμών στη διάρκεια των σταυροφοριών, για να ξαναβρεθούν εκτεθειμένοι στον ρατσιστικό «λίβελλο του αίματος» στα τέλη του 15ου αιώνα. Από την ολοκλήρωση της ισπανικής *Reconquista*, οι μουσουλμάνοι της Ισπανίας βρέθηκαν και αυτοί αντιμέτωποι με ένα ολοένα εχθρικότερο ισπανικό κράτος, συνεπικουρούμενο από την Καθολική Εκκλησία, και υπέστησαν αλλεπάλληλα κύματα βίαιου εκχριστιανισμού αλλά και εκδίωξης από την Ισπανία στη διάρκεια του 16^{ου} και του 17^{ου} αιώνα. Στη διάρκεια του 16^{ου} αιώνα, Σεφαραδίτες Εβραίοι και *Moriscos* συγκρότησαν μεγάλες διασπορικές κοινότητες, κυρίως στα βορειοαφρικανικά παράλια και στη λεκάνη της Μεσογείου, στην επικράτεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι πολιτικές κάθαρσης και εξαγνισμού του διασπασμένου *Corpus Christianum* από τις δυτικές μοναρχίες οξυμένες από την κρίση της Μεταρρύθμισης, εδραίωσαν ένα ασφυκτικό κλίμα μισαλλοδοξίας, που εξαφάνιζε κάθε προοπτική ομαλής επανένταξης των θρησκευτικών προσφύγων στις μητρικές τους κοινότητες. Το σεμινάριο χαρτογραφεί τις εξελίξεις στις σχέσεις ανάμεσα στις διώκουσες και διωκόμενες θρησκευτικές κοινότητες, επιχειρεί να ανιχνεύσει στοιχεία όμοιας πριν τους διωγμούς όσο και στις κοινότητες της διασποράς.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να παρακολουθήσουν το σεμινάριο σε ετήσια βάση, με την υποχρέωση να καταθέσουν δύο εργασίες, ή να ενταχθούν αυτοτελώς στο σεμινάριο του χειμερινού ή του εαρινού εξαμήνου.

Summary: The year 1490 marked violently the end of the long and precarious coexistence of Jewish and Muslim communities with the dominant Christian ones in Spain and the Iberian Peninsula. The Jews of Spain had been subjected to the contempt and numerous purges by the Christians, while the conversion of a large part of the Jewish populations, following the pogroms of the early 14th century, did not protect the New Christians from the suspicion of the Spanish Holy Inquisition and the wrath of the Christian population. In 1490, the Jews of Spain who refused to convert were forced to leave the kingdom on royal orders. In the 16th century, the New Christians were exposed to the racist theory of the 'Purity of the Blood', of the biological superiority of "old Christians". Further in the West, Jewish communities had endured hardship and persecution at the end of the 13th century in England, in the second decade of the 14th century in France, while the Jews of the Holy Roman Empire had been subjected to mass slaughter and forced conversions during the crusades, only to be exposed to the racist 'Blood Libel' at the end of the 15th century. Following the *Reconquista*, Muslims in Spain faced an increasingly hostile royal mechanism and the Catholic Church, and suffered numerous waves of forced conversion and expulsion from Spain in the 16th

and 17th centuries. During the 16th century Sephardi Jews and Moriscos founded large diasporic communities, mainly on the coast of North Africa and in the Eastern Mediterranean, territory of the Ottoman Empire. The policies of purgation and purification of the divided *Corpus Christianum*, pursued by Western European monarchies, and accentuated by the Reformation crisis, established a climate of intolerance that totally negated any prospect of return and re-assimilation of religious and ethnic refugees. The seminar charts developments in the relations between persecuting and persecuted religious communities and attempts to trace points of osmosis between the various religious communities, prior to the persecutions and in the diasporic universe.

Ενδεικτική βιβλιογραφία/ Selected Bibliography

- Alpert, M. *Crypto-Judaism and the Spanish Inquisition*, London 2001
- Aronson-Friedman, A. and Kaplan, G.B. (επιμ.), *Marginal Voices: Studies in Converso Literature of Medieval and Golden Age Spain*, Leiden 2012
- Bell, D.P. *Jewish Identity in Early Modern Germany. Memory, Power and Community*, Λονδίνο 2007
- Benveniste, R. & Plakotos, G. "Converting bodies, embodying conversion: The production of religious identities in late medieval and early modern Europe", στο Y. Fox, Y. Yisraeli (επιμ.), *Contesting Inter-Religious Conversion in the Medieval World*, London 2017, 245-267
- Bodian, M. *Dying in the Law of Moses. Crypto-Jewish Martyrdom in the Iberian World*, Bloomington 2007
- Burnett, S.G. & Bell, D.Ph. (επιμ.), *Jews, Judaism, And the Reformation in Sixteenth-century Germany*, Leiden 2006
- Cook, K.P. *Forbidden Passages. Muslims and Moriscos in Colonial Spanish America*, Philadelphia 2016
- Ehlers, B. *Between Christians and Moriscos. Juan de Ribera and Religious Reform in Valencia, 1568–1614*, Baltimore 2006
- Elukin, J. *Living Together, Living Apart. Rethinking Jewish-Christian Relations in the Middle Ages*, New Jersey 2007
- García-Arenal Rodríguez, M. & Wiegers, G. A. *The Expulsion of the Moriscos from Spain. A Mediterranean Diaspora*, Leiden 2014
- Greene, M. *A Shared World. Christians and Muslims in the Early Modern Mediterranean*, New Jersey 2000
- Ingram, K. *Conversos and Moriscos in Late Medieval Spain and Beyond, Volume 1, Departures and Change*, Leiden 2009
- Meyerson, M.D. & English, E.D. (επιμ.), *Christians, Muslims and Jews in Medieval and Early Modern Spain: Interaction and Cultural Change*, 2000
- Nirenberg, D. *Communities of Violence: Persecution of minorities in the Middle Ages*, 1998
- Terpstra, N. *Religious Refugees in the Early Modern World. An alternative history of the Reformation*, Cambridge 2015

❖ ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜΑΚΗΣ / IOANNIS DIMAKIS

Εαρινό εξάμηνο/ Spring semester

Θέμα: Έθνη και Εθνικισμοί στη Νεότερη Ευρώπη (19^{ος} και 20^{ος} αιώνας)

Subject: Nations and Nationalism in Modern Europe

Περίληψη: Το σεμινάριο χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο εξετάζεται ο εθνικός χάρτης της Ευρώπης, όπως έχει διαμορφωθεί στους νεότερους χρόνους ως αποτέλεσμα του κινήματος των εθνοτήτων. Διερευνώνται επίσης,

με βάση την ανάλυση ειδικών έργων, οι παράγοντες που διαμόρφωσαν το εθνικό κίνημα και οι μορφές που παίρνει ο εθνικισμός, οδηγώντας συγχρόνως, είτε στη διάσπαση ευρύτερων κρατών, είτε στην ενοποίηση άλλων.

Στο δεύτερο μέρος κάθε φοιτητής πραγματεύεται ένα θέμα που έχει σχέση με τη συγκρότηση ενός εθνικού κράτους και το οποίο θα αποτελέσει τη βάση για τη γραπτή του εργασία.

Summary: The seminar is divided in two parts. In the first part, the national map of Europe is studied and explained as a result of the various national movements. The seminar also focuses on the formation of the national movements and the different shapes of nationalism bringing either to the dismembering of some states or the unification of others. In the second part of the seminars students will present their work on the different national states.

Ενδεικτική βιβλιογραφία/ Selected bibliography

- Connor, W. *Ethnonationalism*, Princeton 1994
 Gellner, E. *Έθνη και εθνικισμός*, (Μετάφραση) Αθήνα 1992
 Hayes, C. *The historical evolution of modern nationalism*, New York 1931
 Hobsbawm, E.J. *Έθνη και εθνικισμός από το 1780 μέχρι σήμερα (Πρόγραμμα, μύθος, πραγματικότητα)*, (Μετάφραση) Αθήνα 1994
 Kedourie, E. *Nationalism*, London 1962
 Kohn, H. *Nationalism: its meaning and history*, Princeton 1955
 Kohn, H. *The idea of nationalism*, New York 1967
 Λέκκας, Π. *Η εθνικιστική ιδεολογία. Πέντε υλοθέσεις εργασίας στην ιστορική κοινωνιολογία*, Αθήνα 1992
 Pinson, K.S. (ed.), *Nationalism and history*, Philadelphia 1958
 Reinharz, J.-Mosse, G.L. *The impact of western nationalism*, London 1992
 Sathiyamurthy, T. *Nationalism in the contemporary world*, London 1983
 Schafer, B.C. *Nationalism, myth and reality*, New York 1955
 Seton - Watson, H. *An enquiry into the origins of nations*, Oxford 1977
 Seton- Watson, H. *Nationalism, old and new*, London 1965
 Smith A. D. *Ethnicity and nationalism*, Leyden 1992
 Smith A. D. *National identity*, London 1991
 Smith A. D. *The ethnic origins of nations*, Oxford 1986
 Smith A. D. *Theories of nationalism*, London 1971
 Snyder, L. *The meaning of nationalism*, New Brunswick 1954
 Snyder, L. *The new nationalism*, Ithaca 1968
 Teich, M. - Porter, R. *The national question in western Europe in historical context*, Cambridge 1993

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ / WINTER SEMESTER

1839	Οι εικαστικές τέχνες στην Ελλάδα σήμερα. Θεσμοί - Εκθέσεις - Αγορά
------	---

	Δ.Παυλόπουλος The Visual Arts in Greece today. Institutions - Expositions - Market <i>D. Pavlououlos</i>
1841	Ιδιωτικά παρεκκλήσια στη Φλωρεντία (15ος αι.): Καλλιτέχνες, πάτρωνες, εικονογραφικός και γλυπτικός διάκοσμος <i>E. Μαυρομιχάλη</i> Private Chapels in 15th century Florence: Artists, Patrons, iconographic and sculptural decoration <i>E. Mavromichali</i>
ΕΑΡΙΝΟΕΞΑΜΗΝΟ /SPRING SEMESTER	
1836	Βενετσιάνικη ζωγραφική του 16^{ου} αιώνα: η περίπτωση του Τισιανού <i>E. Μαυρομιχάλη</i> 16th century Venetian painting: Titian <i>E. Mavromichali</i>

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

❖ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ / DIMITRIS PAVLOPOULOS

Χειμερινό εξάμηνο/ Winter semester

Θέμα: Οι εικαστικές τέχνες στην Ελλάδα σήμερα. Θεσμοί - Εκθέσεις - Αγορά

Subject: The Visual Arts in Greece today. Institutions - Expositions - Market

Περίληψη: Προσέγγιση φορέων και ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στον χώρο των εικαστικών τεχνών, παρουσίαση και η ανάλυση της μείζονος εκθεσιακής δραστηριότητας, διάλογος με έμπειρους παράγοντες από την αγορά έργων τέχνης στην Ελλάδα του 21ου αιώνα.

Summary: A general survey of the institutions and foundations that are active in the visual arts and to analyze the types of exhibitions are planned/offered, as well as a dialogue with the professionals and experts in the art field of Greece in the 21st cent.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

Βλάχος Μ., *Η Νεώτερη Ελληνική Ζωγραφική στη Συλλογή της Τράπεζας της Ελλάδος*. Αθήνα 2007. Κανελλοπούλου Χ. (επιμ.), *Τόποι Αναφοράς. Από τη Συλλογή της Τράπεζας της Ελλάδος*. Αθήνα 2018. Κυριαζή Ν. (επιμ.) 2011. *The George Economou Collection*. Athens 2011.

- Λάββας Γ. Π., *Ζητήματα Πολιτιστικής Διαχείρισης*. Αθήνα 2010.
- Λαμπράκη-Πλάκα Μ. (επιμ.), *Στα άδυτα της Εθνικής Πινακοθήκης. Άγνωστοι θησαυροί από τις συλλογές της*, Αθήνα 2011.
- Μαθθίοπουλος, Ε. Δ. (επιμ.), *Art History in Greece. Selected Essays*. Athens 2018.
- Μεντζαφού-Πολύζου Ό. (επιμ.), *Πινακοθήκη Ε. Αβέρωφ / Μέτσοβο*. Αθήνα 2008.
- Οράτη, Ε. (επιμ.), *Η Συλλογή της Alpha Bank*. Αθήνα 2005.
- Οράτη, Ε. (επιμ.), *Η Συλλογή της Alpha Bank. Ελληνική Τέχνη από το 1920 έως σήμερα*. Αθήνα 2006.
- Παπανικολάου Μ. Μ., *Χρώματα. Μελέτες για την Τέχνη. Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Μιλτιάδη Μ. Παπανικολάου, Επιστημονική Επιτροπή* Ιλιάννα Θ. Ζάρρα, Μαρία Δ. Καγιαδάκη, Παναγιώτα Μ. Παπανικολάου, Επιστημονική Επιμέλεια Μαρία Δ. Καγιαδάκη, Εξώφυλλο και Σελιδοποίηση Τάσος Κιντιράκης, Θεσσαλονίκη 2018.
- Παυλόπουλος Δ. (επιμ.), *Μουσείο Βούρου-Ενταξία (της Πόλεως των Αθηνών). Συλλογή Στάθη*. Αθήνα 1993.
- Παυλόπουλος Δ. (επιμ.), *Μουσείο Βούρου-Ενταξία (της Πόλεως των Αθηνών). Οδηγός*. Αθήνα 1994.
- Παυλόπουλος, Δ., *Οδηγός εκπόνησης εργασίας. Από τη θεωρία στην εφαρμογή. Προπτυχιακή - Μεταπτυχιακή Εργασία. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. Διδακτορική Διατριβή. Συγγραφή - Παρουσίαση - Υποστήριξη*, Αθήνα 2017.

❖ ΕΥΘΥΜΙΑ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ / EFTHIMIA MAVROMICHALI

Χειμερινό εξάμηνο/ Winter semester

Θέμα: Ιδιωτικά παρεκκλήσια στη Φλωρεντία (15ος αι.): Καλλιτέχνες, πάτρωνες, εικονογραφικός και γλυπτικός διάκοσμος

Subject: Private Chapels in 15th century Florence: Artists, Patrons, iconographic and sculptural decoration

Περίληψη: Στο σεμινάριο θα εξετασθούν τα ιδιωτικά παρεκκλήσια στη Φλωρεντία του 15ου αιώνα με έμφαση σε αυτά της Santa Maria Novella και της Santa Croce. Θα μελετηθούν οι σχέσεις πατρώνων και καλλιτεχνών, τα εικονογραφικά προγράμματα και ο γλυπτικός διάκοσμος των παρεκκλησιών μέσα στο πλαίσιο της προσπάθειας της κοινωνικής elite να αναδειχθεί και να παγιώσει τη θέση της στην κοινωνία και στους επιγενόμενους.

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα προσφερθεί από την μεταδιδακτορική ερευνήτρια δρ Ιάνθη-Τριαντάφυλλη Ασημακοπούλου σαφώς προσδιορισμένος αριθμός διαλέξεων σχετικών με το θέμα.

Summary: In this course the private chapels in 15th century Florence will be examined, mainly those in Santa Maria Novella and Santa Croce. The relationships between patrons and artists, the iconographic programs and sculptural decorations will be studied within the framework of the social elites' pursuit to distinguish themselves and solidify their positions in society and for posterity.

In the course Dr Ianthi-Triantafylli Asimakopoulou will teach a special number of themes concerned to the seminar.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Ames-Lewis F. (επιμ.), *Florence*, Cambridge 2012
- Baxandall M., *Giotto and the Orators: Humanist Observers of Painting in Italy and the Discovery of Pictorial Composition, 1350-1450*, Oxford 1991

- Burke J., *Changing Patrons: Social Identity and the Visual Arts in Renaissance Florence*, Pennsylvania State Univ. Press, Pennsylvania 2004
- Ciappelli G. - Rubin P. (επιμ.), *Art, Memory, and the Family in Renaissance Florence*, Cambridge Univ. Press, N. York 2000
- Crum R.J. - Paoletti J.T., *Renaissance Florence: a Social History*, Cambridge 2006
- Eckstein N., *Painted Glories: the Brancacci Chapel in Renaissance Florence*, New Haven and London 2014
- Giurescu E., *Family Chapels in Santa Maria Novella and Santa Croce: Architecture, Patronage and Competition*, Ph.D. dissertation, N. York Univ. 1997
- Motture P. - O'Malley M. (επιμ.), *Re-thinking Renaissance Objects: Design, Function and Meaning*, Renaissance Studies Special Issues, Chichester 2011
- Nelson J.K. - Zeckhauser R.J., *The Patron's Payoff Conspicuous Commissions in Italian Renaissance Art*, Princeton Univ. Press, Princeton and Oxford 2008
- O'Malley M., *The Business of Art: Contracts and the Commissioning Process in Renaissance Italy*, Yale Univ. Press, New Haven and London 2005
- O'Malley M., *Painting under Pressure: Fame, Reputation and Demand in Renaissance Florence*, Yale Univ. Press, New Haven and London 2013
- Rubin P. L., *Images and Identity in fifteenth-century Florence*, Yale Univ. Press, New Haven 2007

❖ ΕΥΘΥΜΙΑ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ / EFTHIMIA MAVROMICHALI

Εαρινό εξάμηνο/ Spring semester

Θέμα: Βενετσιάνικη ζωγραφική του 16ου αιώνα : η περίπτωση του Τιτιανού

Subject: 16th century Venetian painting : Titian

Περίληψη: Θα δοθεί το διάγραμμα της βενετσιάνικης ζωγραφικής του 16^{ου} αιώνα με αφετηρία τον Giovanni Bellini (c.1432 - 1516) και εξής. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστεί το έργο του Τιτιανού, (1488/1490-1576) με ιδιαίτερη έμφαση στα έργα με μυθολογικό θέμα, μετά το 1540, που ο ίδιος ονομάζει «ποιήσεις» (poesie). Αυτά θα αναλυθούν υπό το φως της ερμηνευτικής προσέγγισης του Thomas Puttfarken, που τα συσχετίζει με τον ουμανιστικό κύκλο στον οποίο ανήκε ο καλλιτέχνης και ο οποίος είχε ως σημείο αναφοράς του τον Αριστοτέλη.

Summary: Starting with Giovanni Bellini (c.1432 - 1516) and within the framework of 16th century Venetian painting, Titian's (1488/ 1490- 1576) work will be examined, especially his paintings, after 1540, with a mythological subject (poesie). These works will be analysed within the interpretative perspective of Thomas Puttfarken who relates them with the humanist circle which the artist belonged to, and which had Aristotle as its point of reference.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Brown D., "Bellini and Titian", *Titian: Prince of Painters*, Munich, 1990, σ. 57-67.
- Chambers D. - Brian P., *Venice: A Documentary History, 1430- 1630*, Oxford-Cambridge 1992.
- Crowe J.A. - Cavalcaselle G.B., *The Life and Times of Titian*, London 1981.
- Freedman L., *The Revival of the Olympian Gods in Renaissance Art*, Cambridge 2003.
- Goffen R., *Titian's Women*, New Haven and London 1997.

- Goffen R., *Renaissance Rivals. Michelangelo, Leonardo, Raphael, Titian*, NewHaven -London 2002.
Hmfrey P., *Painting in Renaissance Venice*, New Haven-London1995.
Humphrey Peter, *Titian*, London 2007.
Ilchman F.,*Titian Tintoretto Veronese. Rivals in Renaissance Venice*, Boston 2009.
PagdenFerino S., Scire Nepi G., *Late Titian and the Sensuality of Painting*, Venezia 2008.
Petrocco F., *Titian: the Complete Paintings*, London-New York 2001.
Puttfarken T., *Titian and Tragic Painting*, Yale Univ. Press, New Haven and London 2005.
Rosand D., *Painting in Cinquecento Venice: Titian, Veronese, Tintoretto*, New Haven-London 1982.
Roskill Mark W., *Dolce's Aretino and Venetian Art Theory of the Cinquecento*, Toronto 2000.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΙΤΗΣΗ (για το ΠΜΣ:

Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης)

ΠΡΟΣ

τη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Αριθμός Πρωτοκόλλου:

Ημερομηνία: .../.../2018

Επώνυμο

Όνομα

Όνομα πατρός

Έτος γέννησης

Πτυχιούχος του Τμήματος

Κάτοχος Μεταπτυχιακού:

.....

Αρ. Δελτίου Ταυτότητας.

Ημερομηνία και τόπος έκδοσης:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Οδός

Αριθμός Τ.Κ.

Πόλη.....

Τηλέφωνο

Κινητό τηλ.:

e-mail:

Σας παρακαλώ να δεχθείτε την αίτησή μου για ένταξη στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ): «*Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης - Modern and Contemporary History and History of Art* του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ για το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 στην ειδίκευση:

Ο, Η Αιτ.....

.....

